

De dood van Cajus Gracchus : treurspel.

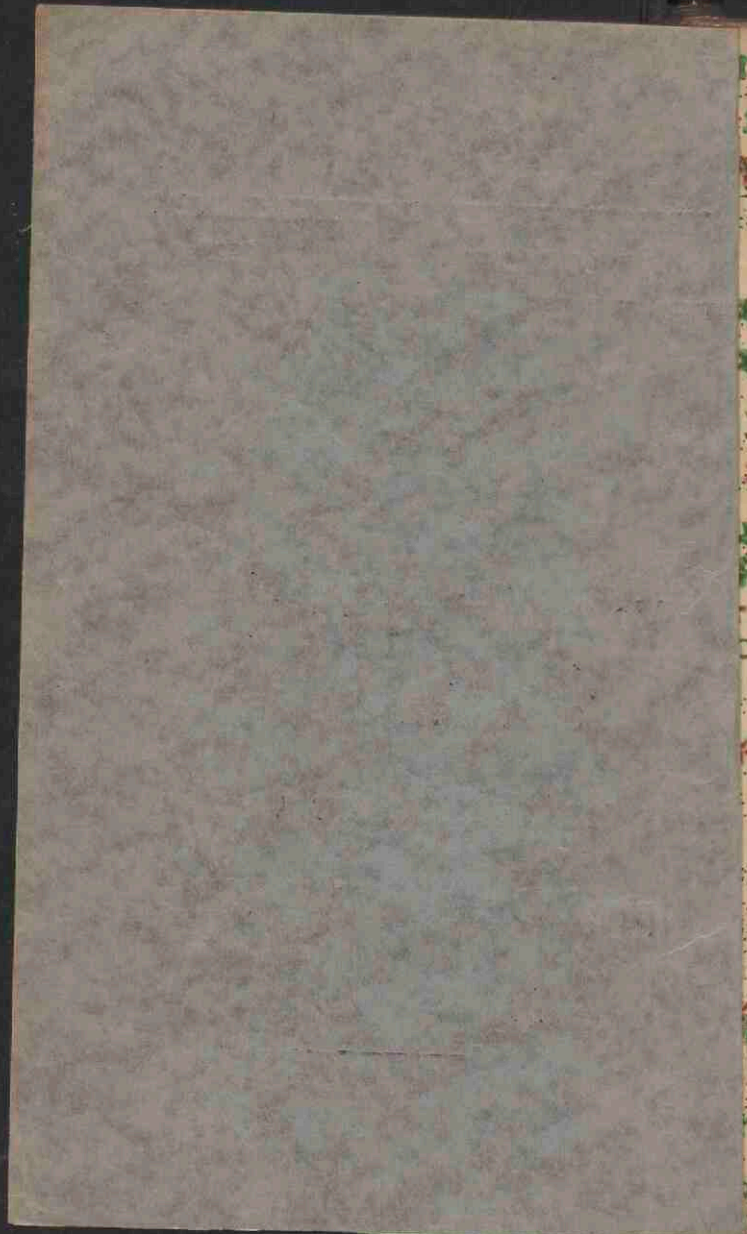
<https://hdl.handle.net/1874/371827>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

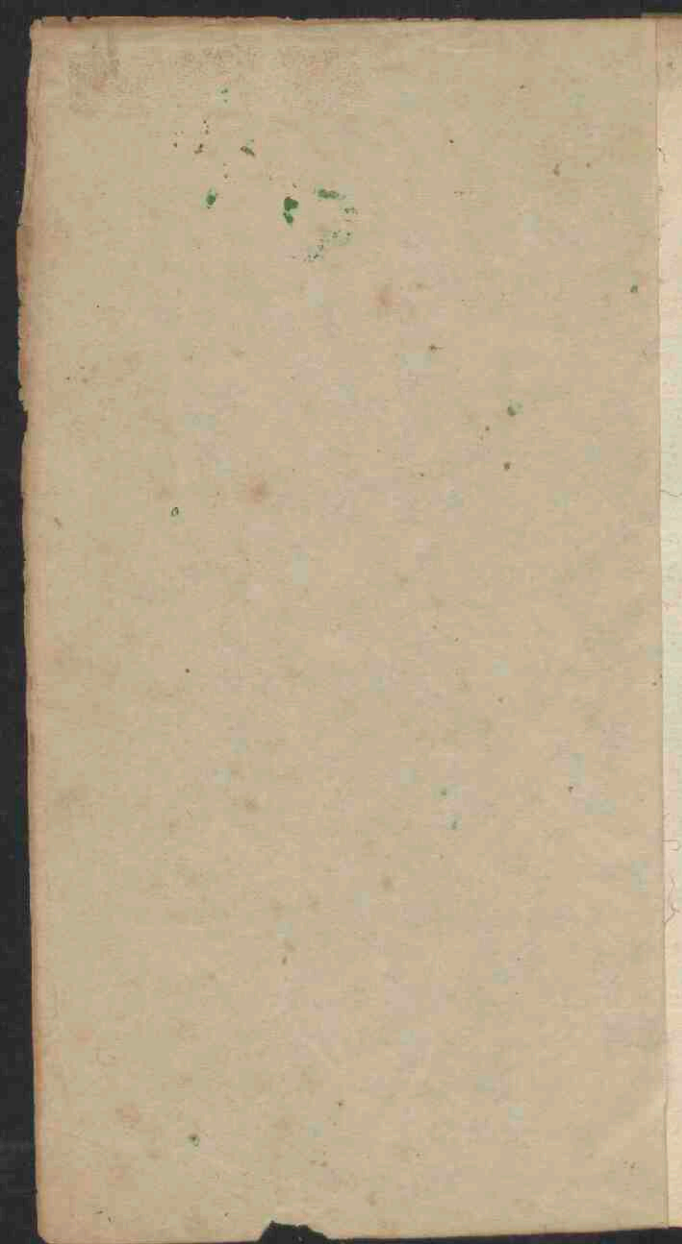
Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL

No. 773

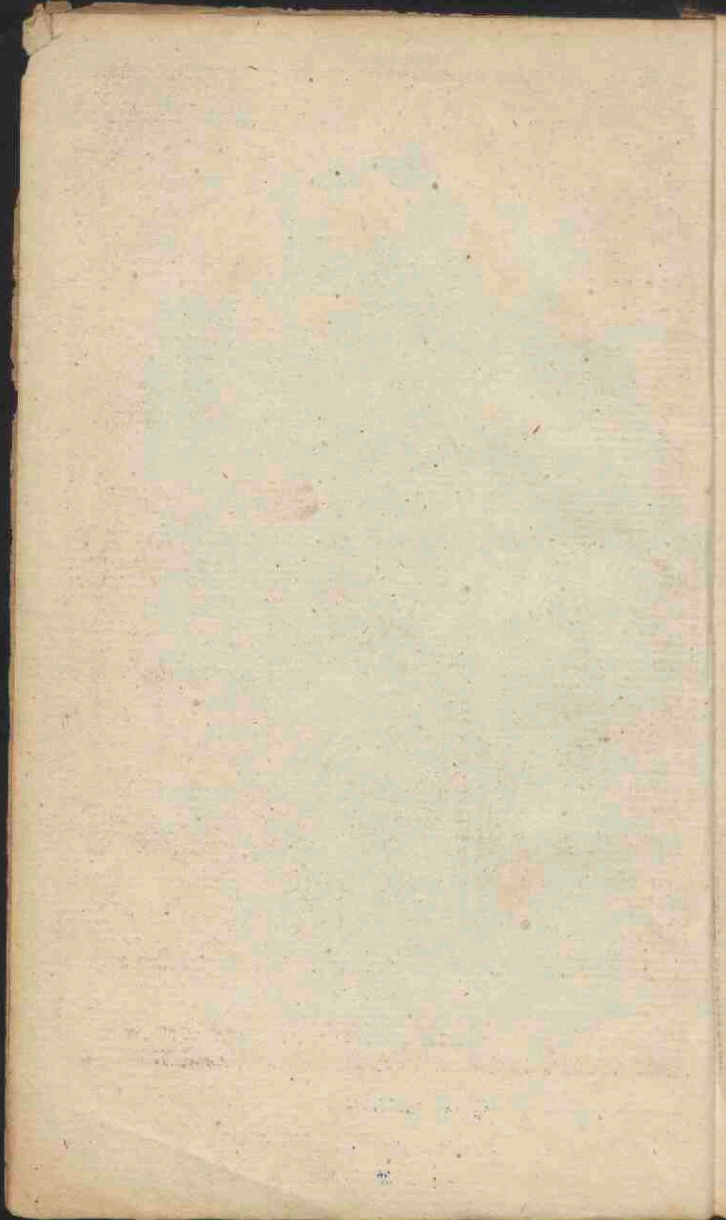

Dr. J. G. Miel
N 188 a

V
BIBLIOTHEEK
NORD-BRABAND

DE DOOD VAN
CAJUS GRACCHUS. TREURSPEL.

J. Dunt inv. et fecit 1733.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT,

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

A 773
D E D O O D

V A N

CAJUS GRACCHUS.

T R E U R S P E L.

(V. h. Fr. v. d. A. Barbier, d. R. Baker)

AMSTELDAM,

By DAVID RUARUS, Boekverkooper, 1733.

Met Privilegie,

B F B B B

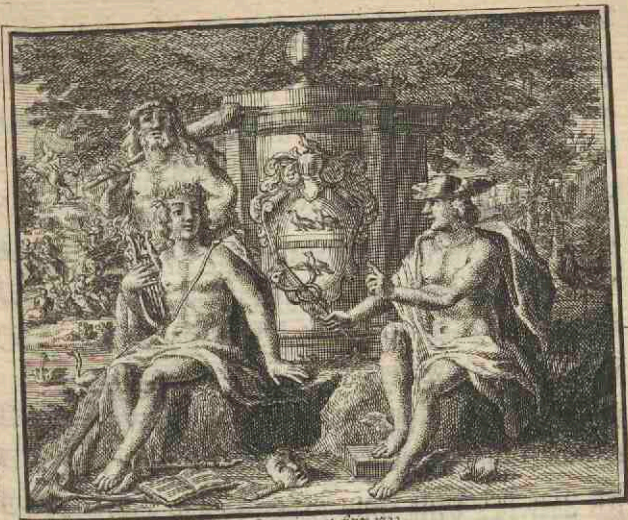
AN

GAHIS GRACCHUS

1777

1777

J. Punt inv. et fecit 1783.

A A N D E N H E E R E
J O A N C O U C K .

B E M I N N A A R D E R N E D E R D U I T -
S C H E D I C H T K O N S T .

Een Opperhoofd der Roomsche Burgery,
Te sel verdrukt door wreede dwinglandy,
Zo zeer gehaat in vrygevogten' Landen,
Die de Eendracht snoert aan onverbreekb're ban-
den,

Verschynt thans, in het Nederduitsche kleet,

A 5

Ten

Ten Treur-tooneele, om zyn verdriet en leed,
Zyn deerlyk lot aan ieder voor te draagen.
In Vrankryk had men deernis met zyn klaagen,
Toen die begaafde en schrand're Dichteres,
BARBIER zyn Lyk bestrooide met Cipres,
Een' Graf-naald voor hem stigte in alle harten,
Wiens eelheid kan het schoonste marmer tarten:
Nu bid hy, dat de Liefde tot de Kunst
Voor hem verwerve een' diergelyke gunst,
In een Gewest, daar deugdzaame Overheeden
Hunne Ampten met den grootsten roem bekleeden,
En daar het Volk voor geen' Tierannen beeft.
Hier leert hy hoe men voor 's Lands welvaart
sneeft:
Hier ziet men hem in ed'len yver blaaken,
En van het Y een' tweeden Tyber maaken,
Als zegt hy daar zyn 's Broeders Lighaam weer,
Door 't woeden van een' trotsen Raad wel eer
Te deerelyk, na zyne ontfangen' wonden,
Gantsch tegens Recht mishandelt en geschonden:
Hier toont hy welk een' haatelyke Pest
De Tweedracht is in een Gemeenebest,
Die zich vermaakt in 't zien van bloed en traanen,
En 't Land beroofd van dierbaare Onderdaanen.
In

In deezen staat treft hy u aan, Myn Heer,
En werpt zich met veel eerbied voor u neer,
Als wilde hy, daar hy zyn' waarden Broeder
Op 't dood'lyk spoor moet volgen, zyne Moeder,
Zo zeer van hem bemind, gevierd, geveid,
Beveelen aan uw' groote minzaamheid,
Waar door gy elk zo wonder kunt behaagen,
O Hoofd-Zuil, die des Amstels Beurs helpt schraa-
gen,

De Koopmanschap, de Zenuw van ons Land,
Uw' bystand bied, door arbeid en verstand,
En ieder een van u met lof doet spreken,
Uw' heusheid, my zo menigmaal gebleeken,
Ontfange die beruchte Romeinin,
Daar zy haar' Zoon, hoewel door ted're min
Op 't vierigst' tot *Licinia* gedreeven,
Een' moed inspreekt om liever 't dierbaar leeven
Te derven, dan in een' verlaafden staat,
De wil te doen van een' vermeet'len Raad.
Gelieft het u myn' Zangeres te hooren,
Dan zal zy zich in 't allerminst niet stooren
Aan Vittery van Momus haat'lyk krooft,
't Welk elk beschimpt, en nooit van schaamte
blooft.

Gy

Gy stemt het toe, beantwoord myn' verwagting
Wel aan, myn Heer, dat GRACCHUS, van myn
agting

Voor uwe deugd, u heden geeve een blyk,
Schoon klein, en aan de meening ongelyk.
Zo moet uw Huis in alle welvaart bloeyen,
Door Koopmanschap van zegen overvloeyen.
Blyf altoos door des Hemels gunst bestraalt:
Uw' levens-zon daal' langzaam, als zy daalt:
Beleefde COUCK, leef dus een' reeks van Jaaren
Beveiligd voor alle onheil en gevaaren.

LUCAS PATER.

VOOR-

VOORBERICHT.

Dit Treurspel, 't welke ik thans den Liefhebberen meede leete, is eene navolging van het Fransche, genaamt Cornelia, Moeder der Gracchen, gedicht door de beroemde Poëterse, Meijuffrouw M. A. Barbier. Ik hebbe op den raad van eenige letterkundige Vrienden het den Tytel gegeeven van De Dood van Cajus Gracchus; voornaamentlyk, om dat Gracchus, (of schoon zyne Moeder hier als de voornaamste Aanvoerdster van de woede des Volks voorkomt) eigentlyk in zyn Character als hun Opperhoofd, en ook volgens Plutarchus, nit wien dit Spel getrokken is, de Uitvoerder van alles is, en voor de zaak, welke hy voorstaat suenvelt.

De oorzaak van deezen Opstand des Volks tegen den Roomschen Raad, eerst onder 't beleid van Tiberius Gracchus, en daar na van zynen Broeder Cajus, sproot nit de laatste wille van Attalus Philopater, Koning van Asie, welke alle zyne Landen en goederen aan het Roomsche Volk maakte: Doch alzo de Raad dezelve onder zich behield, en naar zyn goedvinden wilde uitdeelen, was het de plicht dezer twee ongelukkige Broeders, Amptshalven, het Volk voor te staan en desselfs Rechten te beschermen: En Plutarchus getuigt dat Cornelia, hunne Moeder, zich zo onversaagt en stantvastig in alle die tegenstribbelingen gedraagen heeft, dat men haar geene traanen heeft zien storten, niet tegenstaande deeze Burgerkryg eindigde met de elendige dood der twee Gracchen, den Raadsbeer Fulvius, zynen gevangenen Zoon en omtrent drie duizend Roomsche Burgers; welker Lighaamen alle wierden in de Rivier gesmeeten en hunne Goederen verbeurd verklaart, ja zelf de Weduwen verbooden rouwe over haare Mannen te draagen. Zo dat die edele Romeinin, de Dochter van den grooten Scipio Africanus, met recht eene Hoofd rol in dit Treurspel verdient.

V O O R B E R I C H T.

dient heeft , en de Fransche Poëterſſe haar den luſtſis
van haare Kunne noemt.

Het Verraad van Drufus , dewelke Fulvius , dign
een groot Vriend van Gracchus was , by den Raate
aanklaagde , ſtaat meede in de Geſchiedenis vermeld
Doch de Godſpraak , welker duiſterheid een gedeelte
van den knoop van het ſpel uitmaakt , en daar he de
gantsche ſtuk op ſpeelt , is door Mejuffr. Barbier daa m
by verdigt ; ook heeft zy Licinia , Gracchus Gemaa ba
linne , als noch zyne Minnaareſſe zynde , aangemerkt va
en haar de Dochter van Opimius doen zyn , om he be
Werk des te meerder cicraad by te zetten. Dat zy te
hier omtrent haar oogmerk bereikt heeft , geloove ik da
niemant zal tegenspreeken , vermits , volgens haare ei m
gene fraaye uitdrukking , de ſtryd tuffchen Liefde en
Plicht die ſoorten van Hartstogten te wege brengen , p
welke de ziel van het Treurspel zyn ; en de Deugd g
nooit in een' ſchooner dag geſtelt word , dan wanneer d
zy met de grootſte zwaarigheden heeft te worſtelen. w

Wat de Gaulen belangt , waar van Cornelia zich
bedient om de party van haaren Zoon te verſterken ,
Mejuffrouw Barbier geeft daar omtrent deeze reede :
Plutarchus , zegt zy , onderrigt ons dat Gracchus
Moeder veele Vreemdelingen in Rome gebragt hadde ,
onder den ſchyn van Maayers , om den Raad , die het
Volk onderdrukte , te benaauwen ; en dewyl deeze Hi-
ſtorie-Schryver geene Natie uitdrukt , hebbe ik my ver-
beeld hen den naam van Gaulen te kunnen geeven ,
vermits de Gaulen , woonende tuffchen het Alpiſche en Ap-
penynſche Gebergte , een groot gedeelte van Italië beſloegen ,
langs de Rivier de Po , en Gebuuren van Rome waaren ,
daar zy af en aan gingen , even als alle andere Vreem-
delingen ; behalven dat zy dappere Volken zynde , zulks
te meer de keuze wettigt , die Cornelia bunnent we-
ge gedaan hadde.

Mogelyk zal iemand zich verbeelden , alzoo deeze

Ge-

V O O R B E R I C H T.

Gefchiedenisse onder eene Burgermeesterlyke Regeeringe
 als voorgevallen, dat alle de Leden van den Raad,
 zo niet in het gantsche Spel, ten minsten in het be-
 digin des derden Bedryfs hadde behooren op het Tooneel
 te verschynen, gelyk in het Treurspel van Cato:
 Doch daar op moet ik, zo voor de Fransche Dichteresse
 als voor my zelve, zeggen, dat Plutarchus in het leven
 dezer twee Broeders Fo. 374. meldt dat de Burger-
 meester Opimius volle magt van den Raad gekreegen
 had om met de zaak van Gracchus naar zyn welge-
 vallen om te gaan; zo dat de Hoofden van 't Volk
 benevens Cornelia met niemand dan met hem alleen
 te doen hadden; en dierhalven is het billyk dat de
 veelheid der Personagien, voornaamentlyk in een Ro-
 meinsch stuk gemyd word.

Ik hebbe de vryheid gebruikt van op twee of drie
 plaatzen, alwaar het my noodzaakelyk voorquam, eene
 geringe verandering te maaken, welke door de Kunstkun-
 digen, die der fransche Taale magtig zyn, kan nagezien
 worden, als te lang zynde om hier te melden. In hoope
 dat deeze myn eersteling eenig genoeg zal goeven,
 wensche ik den Leezer wel te vaaren.

VERTOONERS.

CORNELIA. Moeder van Cajus Gracchus en den
voorheen vermoorden Tiberius Gracchus:

OPIMIUS. Burgermeester van Rome.

CAJUS GRACCHUS.

LIVIUS DRUSUS.

} Opperhoofden des Volks.

LICINIA. Dochter van Opimius.

PHILOCRATES. Vertrouweling van Gracchus.

MAXIMUS. Vertrouweling van Opimius.

ALBINUS. Vertrouweling van Drusus.

FULVIA. Vertrouwde van Cornelia.

SABINA. Vertrouwde van Licinia.

Lyfwacht.

Het Tooneel is te Rome, op het Capitoel.

D E D O O D

V A N

CAJUS GRACCHUS.

T R E U R S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

L I C I N I A , S A B I N A .

S A B I N A .

HOe! daar ons Gracchus thans den blyden
Vreede bied,
En Rome een eind van all' zyne ongeluk-
ken ziet,

Ja, daar de Raad, en zelf uw Vader, met verlangen,
Hem hier in 't Hof wagt, om hem naar zyn' staat te ont-
fangen;

Kan 't zyn dat hy, wiens hart voor u in liefde blaakt,
Door zyne komst, Mevrouw, u zo verleegeen maakt?
Dat gy zyn byzyn schuw, en hem durft zien noch spree-

L I C I N I A . (ken?)

Ach! waare ik zyn gezicht in eeuwigheid ontweeken!

S A B I N A .

Welk droevig onheil, my tot noch toe onbewust,
Wat ramp is 't, die u zo ontydig 't hart ontruff?

A

Doet

2 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Doet u de ontdekking van een' nieuwen aanslag vreezen
 En zou de Raad, Mevrouw, noch zo wraakgierig wee
 Dat hy, terwyl het volk het Capitoel omringt, (zen
 't Geheiligt Opperhoofd naar 't dierbaar leven dingt,
 Door d'onverzoenb'ren haat hoe langer hoe verwoeder
 Wil hy den levenden en den vermoorden Broeder
 Te samen voegen, nooit verzaad van edel bloed?
 Ja, keurt uw Vader ook deeze euveldaad voor goed?
 En tragt hy, tegens zyn belofte, aan u gegeven,
 Wel ver van u te saam in d'Echt te laten leeven,
 U beide teffens 't staal te drukken in het hart?
 Ai, spreek, Mevrouw, is hy de bronaar van uw' smart

LICINIA. (ven

Neen, myn' Sabine, ik kan van hem niets kwaads geloo
 Hy heeft my toegezegd zyn haat te zullen dooven.
 Myn waarde Vader, daar 'k het leeven van genoot,
 Heeft my te lief, dat hy zou tragten naar myn' dood.
 Ja, Gracchus zelf, den hoon, van hem voorheen geleeden
 Vergeetende, wist zich van de genegenheden
 Des Volks tot zo verr' te verzekeren voor hem,
 Dat hy als Burgerheer, met algemeene stem,
 De Bondelen der Stad en Bylen kreeg in handen,
 In spyt van allen, die ook stonden naar die Panden.
 Door zulk een' weldaad, zulk een treffelyk bestaan,
 Heeft hy myn's Vaders toorn gestilt, zyn haat voldaan
 En waarlyk 't zou zyn' roem en grooten naam onteeren
 Te denken dat hy thans hem weder zou verneeren,
 En van dien luister en ontzagchelyke macht
 Berooven, die hy zelf hem eerst heeft toegebragt.

SABINA. (gen

Wat mag dan de oorzaak van uw leed zyn, van uw' plaa
 Hoe, Gracchus heeft zyn' liefde uw' schoonheid opge
 draagen;
 Uw Vader mint u; niets beweegt ons meer tot rouw;
 Zult gy 't alleen dan zyn, die traanen stort, Mevrouw

L I C I N I A.

Helaas! Sabine, ik moet, ik moet het u doen hooren.
 't Is Gracchus zelf, die my doet in myn' traanen smooren.

S A B I N A.

Kan 't weezen, Hemel! dat de opregte Trouw, die hy ...

L I C I N I A.

Neen, zyne ziel heeft noch dezelve zucht voor my,
 En echter is uit hem alleen myn' smart gereezen:
 Behoudens al zyn' trouw is hy het, dien 'k moet vreezen.
 Gy weet hoe 't muit-vuur, 't welk alhier ontfleeken is,
 Myn Vader reden geeft tot groote ontroerenis.

Kan hy al deeze elende aanschouwen, zonder beeven?
 Alle onze Maagen, van hunn' Huis-Goôn afgedreeven,
 Zich bergen in dit Hof, verleegen en bedeeft,

Een' plaats, aan onze kunne altoos ontzegt geweest?

Kan hy dit Volk zien, 't welk ons dreigt in euv'len moede?

En eind'lyk Rome, reeds op 't punt om in die woede

Door Rome zelve neer te storten? zo veel smart

Kan hem vermurwen, en beweegt zyn moedig hart.

Hy kon me onmoog'lyk die gegronde vrees verzwigen;

En om met Gracchus weer verzoeninge te krygen,

Wil hy dat deeze borst op nieuw een' vlam hervat,

Die ik aan mynen plicht reeds opgeofferd had. (den;

Hy doet voor Gracchus zelf meer dan ik dorst vermoeden

Hy dooft zyn' gramschap uit om Rome dus te hoeden,

En wil dat onze Trouw voor 't heilig Echt-Altair,

Den Raad en 't Volk op 't naast verëene met elkaâr.

De blyde Maar van die verand'ring, waard te hooren,

Maakt Gracchus zagter en buigzaammer dan te vooren;

Maar nu 'k gereed staa hem myn hand te geeven, ach!

Word hy de onmenich'lykste, dien 'k ooit met oogen zag.

S A B I N A.

Kan hy u haaten? Goôn, is 't moog'lyk te beseffen!

L I C I N I A.

Hy tragt dit harte door den wreedsten slag te treffen.

Nu me alles toelacht, baart my alles schroom en schrik;

4 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

En zo men 't Godendom gelooven mag, 't welk ik
Om raad gevraagd heb, staat me een' zwaaren ramp te
dugten.

Hoor naar hun antwoord, en beklaag myne ongenugten.

*De Trouw-toorts slikt u vergeefs in het gezicht.
Uw Minnaar zal den haat uw's Vaders wel betoomen,
Maar beef vry, als gy hier het edel bloed ziet stroomen
Van hem, die Rome aan zich onëindig heeft verplicht.
Gy zult het door een' band, u liefen waard, zien plengen:
Verwagt zulks. Dit's de Maar, die u de Goden brengen.*

SABINA.

o Hemel!

LICINIA.

Denk hoe dit myn' ziel verleegeen maakt.

Dit is die Trouw-knoop dan; daar Rome zo naar haakt
Het moet dien door het bloed, daar 't aan verplicht is,
kopen.

't Is 't bloed myns's Vaders, 'k zie geen' and'ren uitweg
open.

Maar noch veel zwaarder slag ontroert my 't ingewand;
Het moet gestort zyn door een' lieve en waarde hand:
Helaas! hebbe ik die hand in Gracchus niet gevonden?

SABINA.

Een' duistere Godspraak moet men nooit te diep door
gronden.

De Goden zyn somtyds bedekt in hunne reën,
Op dat de Mensch niet dring' door hun' geheimen heen,
En zeggen dikwils, wen ze ons iets te vooren leggen,
Geheel iets anders, dan wy meenen dat ze zeggen.

LICINIA.

Ach! tot myn ongeluk zyn zy noch al te klaar.

Ik zie geene uitkomst in dit onverwagt gevaar.

Hoe! daar myn Vader wil zyn' toorn en haat verjaagen,
Zal Gracchus dan alleen zyn de oorzaak myner plaagen?

Neen,

Neen, 'k zeg nog eens, 'k begeer zyn byzyn nimmermeer.

'k Heb hem ontboden, gaa, zeg dat hy aanstonds keer'.

'k zoek den snooden in zyn opzet niet te styven,

Nog door myn'hand hem tot een Vadermoord te dryven.

Maar, groote Goôn! hy komt: wat is myn hart beknelt!

Hoe zal, hoe moet ik hem ontfangen, dus ontfelt!

T W E E D E T O O N E E L.

GRACCHUS, LICINIA, PHILOCRATES,
SABINA.

GRACCHUS.
'k Geniet dan eind'lyk eens 't geluk van u te aanschouwen, (wen

Mevrouw: wat groote vreugd! mag myne ziel vertrou-

Dat alle tegenstand voor haare Liefde zwigt?

Wat Godheid heeft voor my dat wonderwerk verrigt?

Wat ben ik dier aan haar verbonden! maar, kan 't weezen!

Uw onverschillig oog schynt myn gezigt te vreezen.

Wat moet ik denken van dat koel onthaal? ô Goôn!

Verdient myn' zuiv're vlam in 't einde zulk een Loon?

LICINIA, *ter zyde.*

Is 't moog'lyk? Hemel! wie zou dit van hem verwagten?

GRACCHUS.

Ik hoore u zuchten, gy verbergt my uwe klagten.

Om onze Liefde, ik bid, meld my daar de oorzaak van:

't Is my een Raadzel, dat ik niet begrypen kan.

LICINIA, *ter zyde.*

Wat zal ik zeggen? ach! myn hart is schier bezweeken.

tegen Gracchus.

Vaar wel, myn Heer, gaa, zoek myn Vader zelf te spreken;

Of kan het weezen, zorg dat gy hem nimmer spreekt.

DERDE TOONEEL.

GRACCHUS, PHILOCRATES.

GRACCHUS.

Is 't op die wyz' dat men de Trouwtoorts hier ontsteekt,
 En met my hand'len komt van Vreede? bitt're finarte!
 Is 't dan al vluchtende, o ondankb're, dat ge uw harte
 Met dat van Gracchus wil verëenen voor 't Altaar?
 Wat moet ik van my zelf besluiten, en van haar?
 Heeft niet haar eigen mond me op deeze plaats ontboden?
 'k Vlieg herwaards heen; maar welk een' vreemde ont-
 moeting, Goden!

De Dochter zend my (welk een' dubbelzinnigheid?)
 Naar haaren Vader, gantsch verleegen en beschreid;
 En teffens, om myn harte in wanhoop sel te ontsteeken,
 Gebied zy my dat ik hem nimmermeer zal spreken.
 Philocrates, kunt gy bevatten deeze reën?

PHILOCRATES.

't Is thans geen tyd, myn Heer, om u te vleyen, neen:
 't Gevaar is dringende, gy moogt zulks vry gelooven.
 Een schielijk onweer dreigt gewis uw hoofd van boven.
 Verlaat dit Hof, zo 't niet te laat is; vlugt terstond:
 Ontwyk deez' Schoonheid, die u heeft het hart gewond.
 'k Zie dat de Min voor u haar tot op heden griesde,
 Maar eind'lyk wint Natuur het weder van de Liefde.
 Zy lokte u slechts in dit Paleis, op dat gy aan
 De felle gramfchap van den Raad ten doel zoud staan.
 Haar z wygen zegt my reeds te veel, dies laat u raaden:
 Vlucht, ieder ogenblik is dierbaar, en kan fchaaden;
 'k Voorzie hier niets voor u dan hartenleed en pyn.

GRACCHUS.

Zy my misleiden? neen, zulks kan niet moog'lyk zyn.
 Verraad men immermeer met traanen en met klagten
 Het geen men lief heeft? neen, 'k heb betere gedagten

Van

an de ed'le ziel die in haar huisvest: doch 't is waar,
 k zie't zo wel als gy, deez' plaats is vol gevaar.
 Maar Vader haat my, en de Raad staat my naar 't leeven.
 icinia doet niet dan weenen, zuchten, beeven;
 y heeft my klaar genoeg haar' droefheid afgemaalt.
 De last van haaren mond, zo ras weer in gehaalt,
 Maar vlugt, 't leert me alles dat men 't eind wil myner
 dagen.

hoor het bloed van een' vermoorden Broeder klaagen,
 n'k zie me in 't zelve Hof, 'k zie me in den zelve Raad,
 die zich bevlekt heeft met die schand'lyke euveldaad.

PHILOCRATES.

zonder twyffel staat u 't zelve lot te schroomen.
 Denk nimmer dat ge iets goeds zult van den Raad bekoo-
 men: (meer.
 Maar heerscht geen' Trouw in dit doorlichtig Lighaam
 ulks leert u thans de Zoon van Fulvius, Myn Heer.
 en houd hem tegens 't Recht der Volk'ren hier gevan-
 gen,

hoe zeer zyn Vader hem wenscht wederom te erlangen,
 n't geen men eens durft, durft men andermaal bestaan.

GRACCHUS.

eregte Hemel! welk verwyt word my gedaan!
 Maar voort, en stel my weer myne eerste Deugd te voo-
 rna gereed om naar myn's vyands raad te hooren, (ren.
 ergat ik reeds de wraak des Zoons van Fulvius.
 m zyn belang is 't, dat het Volk in woede dus
 ontsteeken is, en 't Hof in vuur en vlam wil zetten:
 n ik, op 't punt reeds om myne agting te besmetten,
 n zyne Vriendschap te verbreeken deezen dag,
 aat my beweegen tot bemidd'ling en verdrag.
 oor een' gehaate Min gelyk als opgetoogen,
 Vaardeere ik eeniglyk haar overgroot vermoogen,
 n ben als doof, in zulk een net'lig tydgewricht',
 oor de ed'le Wetten van Verwandschap en van Plicht.
 elaaas! hoe qualyk houde ik de eer op van myn' Broeder!

§ DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Hoe weinig volge ik thans de Deugd na van myn' Moeder!

Zy bloofde, indien zy me in deez' staat zag: welk een pykan ik, ik laffe, en Zoon en Minnaar teffens zyn?

Neen, laat ons 't edel bloed, 't welk zulk een' zuive ader

Tot zynen oorsprong heeft, niet als een snood Verrader Bezoedelen; laat ons, op onze beurt, dat vuur

Uitdooven, en de Min doen zwigten voor Natuur?

Men vliede, maar laat ons gelyk Romeinen vlieden,

En wederkeeren om hen moedig 't hoofd te bieden. . .

Maar hoe! dus enkel op een' argwaan, die misschien

Geen grond heeft? neen, ik wil den Burgermeester zien

Zyn' Dochter mint my noch, 'k kon 't uit haar' traan leezen.

Laat ons gaan hooren wat daar de oorzaak van mag w

En wat myn lot mag zyn, Philocrates; ja, laat

Ons blyven.

PHILOCRATES.

Hemel! wat begint ge in deezen staat?

Mistrouw hen beide, of voor het minst, eer ze u verstraken,

Maak dat uwe aanspraak duur' slegts weinige ogenbl

Denk op uw vlucht.

GRACCHUS.

Die heeft men ons misschien be

En reeds den uitgang met een' sterke Wacht bezet;

Ik ken de zorg waar door myn vyand word gedreeven

Hy zal gewisfelyk, zo hy my staat naar 't leeven,

Zyn voorgekomen, maar 'k geloof het echter niet:

Het Volk bemind me, en zal, als 't die behand'ling zi

Myne eer verdedigen, en geen gevaaren schroomen:

't Is om hunn' Vryheid, dat ik herwaards ben gekoome

Ook heeft my Drusus zyn' getrouwheid steeds getoon

PHILOCRATES.

Maar 'k bid, myn Heer, dat gy myne agterdocht v
schoont.

Ioou Drufus, Drufus zelf u niet wel ontrouw weezen?

GRACCHUS.

Ik heb geen reden, om voor zyne Trouw te vreezen,
Vyl hy zelf meer dan ik voor 's Volks belangen pleit.

PHILOCRATES.

Zorg dat hy u niet door dien valschen fchyn misleid.

GRACCHUS.

Hy kan, indien hy wil, my ligtelyk bedriegen.
Eene ed'le Ziel weet van geen veinzen, kan niet liegen;
Zy beeld zich in, dat elk die zelve drift bemind,
Die zelve oprechtheid lieft, die zy in zich bevind;
En durft de zuiv're Deugd van geen bedroch verdenken,
Dit vreeze van daar door de billykheid te krenken.

PHILOCRATES.

Misschien is Drufus trouw, myn argwaan ongegrond;
Maar het voorleedene leert my in dezen stond
Aan alles twyff'len, en myn hart, met vreez' belaadend,
Brengt zich te binnen wie uw' Broeder heeft verraadend.
't Was ook een Hoofd van 't Volk, myn Heer, die onder
schyn

Van waare Oprechtheid, zich gelliet zyn Vriend te zyn.
Dus kan u Drufus meede in zyne strikken vangen,
Terwyl hy uitterlyk pleit voor des Volks belangen.
'k Wil gaarn gelooven dat hy 't welzyn van 't Gemeen
Behartigt, ja dat zulks zyn oogmerk is alleen;
Maar ik begryp niet, door wat Staatkunde ingenoomen,
Hy voor den Raad zo wel gezorgt heeft als voor Romeen,
Van dien tyd af zelf dat hy heeft dit Ampt aanvaart.

GRACCHUS.

'k Beken dat dit met recht in my verwond'ring baart:
Maar al uw argwaan heeft my noch in 't minst doen vree-
zen.
Ik wensch in deeze zaak niet meer verligt te weezen;
't Volk is met hem vernoegt, 'k behoer zulks ook te zyn;
't Heeft hem verkooren, en 'k verdenk hem van geen
schyn.

10 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Maar 'k zie hem nad'ren; hoe! wat heeft hem aang
dreeven

Om my te zoeken, en zich herwaards te begeeven?

Wat of 'er omgaat by het Volk en in de Stad?

Philocrates, gaa heen, verhaal myn' Moeder, wat
Gy hier gezien hebt, welk gevaar ons staat te naaken;
Op dat ze in tyds de zaak aan 't volk bekent moog' ma
ken.

VIERDE TOONEEL.

GRACCHUS, DRUSUS, ALBINUS.

DRUSUS.

MYn Heer, uw afzyn heeft ons allen 't hart ontruff
Ik ben noch gantsch van uw' besluiten onbewuft.
't Gaat vast, men wil u hier in 't heimelyk belaagen,
Dies zoud gy billyk van myn' vriendschap u beklaagen,
Wen gy u overgaaft aan 't allergrootst gevaar,
Zo'k niet het zelve Lot met u deelagtig waar'.

GRACCHUS.

Myn Heer, uw' vriendschap zal ik altoos hoog waar'
deeren:

Maar op eene and're plaats kan men u min ontbeeren.
Gy kent den loffen aardt van 't Volk wel; het begeeft
Zich voort tot wank'len als 't geen onderstand meer heeft:
't Is als een roerloos schip gefoltert door de Winden,
't Welk nergens uitkomt in de woeste Zee kan vinden;
Of als een Lighaam, 't welk niets uitwerkt zonder
Hoofd:

Hun yver is, slegts door een' argwaan, voort verdoofd.

DRUSUS.

Myn Heer, ik hebbe uw' Naam geprent in hun gedagten;
En die is magtig hen hunn' plicht te doen betragten:
'k Vertrouw daar op. Het zy ge afweezig zyt of niet,
't Is Gracchus, die alleen het hart des Volks gebied.

Ook

Ik kent gy Fulvius, wil uwe zorg vry staaken;
 gy zal voor u en my, het alles wel bewaaken,
 dewyl we om zyn belang thans in de Wapens staan.

GRACCHUS.

Verlaat me op zyn beleid, myn Heer, ik ben voldaan.
 Maar 'k zie Philocrates ons nad'ren: wat zal 't weezen?
 Die raffe wederkomst doet my voor onheil vreezen.
 Ach! zyn ontroerd gezicht voorspelt my niet dan quaad.

V Y F D E T O O N E E L.

GRACCHUS, DRUSUS, PHILOCRATES,
 ALBINUS.

PHILOCRATES.

Mijn Heer, uw' Moeder is verscheenen in den Raad.
 Verschoon my zo ik u in uw gesprek kom stooren)
 zy zelve zend me, om u die Maare te laten hooren.

GRACCHUS.

Mijn' Moeder hier? ach! welk een' tyding brengt ge my!
 Cornelia in dit Paleis! Godn! wat of zy
 hier komt verrigten? wat mag haar doen herwaards koo-
 ren? Verlang te wecten wat zy hebbe voorgenoomen. (men'
 staa toe, myn Heer, dat ik haar gaa begroeten, en
 haar de eer mooge aandoen, die ik haar verschuldigt ben.

Z E S D E T O O N E E L.

DRUSUS, ALBINUS.

DRUSUS.

Die Maare, Albinus, doet hem in ons byzyn beeven,
 Vermits ze aan zyn ontwerp niet kan dan nadeel geeven.

ALBINUS.

Is waar, zyn' Moeder is alleen op wraak beluust.
 Zo groot een yver word zo ras niet uitgebluust.

De

12. DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

De Raad toont vruchteloos tot Vreede zich geneegen
Hy zal Cornelia daar nimmer toe beweegen.

Maar door wiens zorg, myn Heer, is zy alhier ontbo
Wie gaf haar kennis van den toeleg van haar' Zoon?

DRUSUS.

Ik zelf.

ALBINUS.

Hoe! gy, myn Heer?

DRUSUS.

Ik heb van trouwe Vrind

De reën verstaan, waarom hy zich aan 't Hof laat vind
Hy mint Licinia, en stelt ons in gevaar:

Volk, Ouders, Vrinden, hy verraad het al om haar.
Men spreekt met hem van Trouw, en zoekt hem om
zetten,

Dies is het billyk dat wy zulks by tyds beletten.

ALBINUS.

Een hart als 't uwe, met den nood des volks begaan,
Zoekt op eene ed'ler wyz' hun welzyn voor te staan;
Gy wilt ten halve hen uw'dienst niet laten blyken:
De Vriendschap moet in 't eind voor 't Hoofdmanfch
bezwyken.

DRUSUS.

Hoe weinig kent ge my, als ge u dus hooren laat.
Neen, 't is iets anders, 't geen me in Gracchus tegen sta
Besef myn' ramspoed dan, indien hy word verwinnar
Hy mint Licinia, en 'k ben zyn Medeminnaar.

ALBINUS.

Zyn Medeminnaar!

DRUSUS.

'k Heb 't geheim daar van met finar

Albinus, reeds voor lang verborgen in myn hart;
Maar 't Noodlot schryft my thans eene and're Wet
vooren.

't Is alles, zo 'k my niet verklaare in 't eind, verlore
Hoe, zoude ik dulden dat myn Medeminnaar, fier

p zyn geluk, en 't hoofd bekransft met Lauw'ren, hier
 eniete, 't geene ik min? zoude ik hem voor de Altaaren,
 edoft in 't Praalgewaad, voor myn gezicht zien paaren?
 yn' heilftaat veltende op het puin van myn gezag,
 n niets uitvoeren tot verhoeding van dien slag?
 ou 'k me in 't gevaar, daar hy meê word gedreigt, be-

geeven,
 n eeren zelf de hand, die my berooft van 't leeven?
 een, dat zyn ongeluk gelyk het myne zy,
 n moet ik fterven, dat hy fterve nevens my.

ALBINUS.

Ach! wil veel liever zulk een' groote woede ftaaken:
 zy zult ons allen daar door ongelukkig maaken.
 Wat is uw toeleg? wat heeft u het volk misdaan,
 Dat gy 't uw' minnenyd ten doel wiit laaten ftaan?
 Het heeft alleen op u en Gracchus 't oog geflaagen.
 Zal Rome om u went wil dan Ketens moeten draagen?
 Gy zyt zyn steunzel, maar door zulk een wreed befluit,
 Geeft gy het over aan zyn' Beulen tot een buit.
 Waar is die yver, waar die ed'le drift gebleeven,
 Die by den Raad zelf u kon zo veel agting geeven?
 Zo Gracchus immermeer de droeve Burgery
 Befchermt heeft, gy, myn Heer, deed tienmaal meer
 dan hy.

DRUSUS.

Leer van myn' yver een gezonder oordeel ftryken.
 'k Heb Rome altoos in fchyn myn' dienften laten blyken,
 En voor het zelve niets gedaan: ik wilde alleen
 Myn' Medeminnaar, van het Volk fteeds aangebeên,
 En van den Raad ontzien, in 't heimelyk belaagen.
 Hy triompheerde; ik moest door lift daar zorg voor draa-
 gen,
 En d' al te grooten glans verduift'ren van zyn' vlyt.
 De gunft des Volks was my nootzaak'lyk in dien tyd.
 'k Moest hem weerftreeven, om die op myn' Zy te trekken.
 In 't kort, 'k hebbe alles, wat hem kan tot nadeel ftrek-
 ken, In

14 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS

In 't werk gestelt, en 'k zal myn' arbeid deezen dag
Bekroonen, en elk een doen zien wat ik vermag.

ALBINUS.

Een zelve ramp, myn Heer, staat u en hem te wagte
Door deeze onëenigheid; verander van gedagteif;
Volhard in 't veinzen.

DRUSUS.

Neen, 't gevaar dringt my te

Indien ik toeve, is al myn poogen ydel werk.
Om welke redenen zoude ik myn opzet staaken,
Daar me alles tragt geheel wanhoopende te maaken
Myn Medeminnaar heeft reeds meer dan ik bestaan.
Gy weet wat dienst hy heeft Opimius gedaan,
Die't Burgermeesterichap alleen hem dank moet ween
Een' gift, zo kost'lyk, doet hen allen Twist vergeen
En Gracchus denkt niet meer om 't voorige geval
Der Stad Fregelles: wat vermag de min niet al?
Maar zo 'k my niet bedrieg, verbeelde ik me in zyn v
zen

Een' heimelyke smarte en rouw te kunnen leezen:
Een onvoorziene slag ontroert hem het gemoed.
Misschien word zyne min met weinig hoop gevoed.
Wel aan, bedienen we ons van zulk een gunstig tek
't Is meer dan tyd; laat ons Opimius gaan spreeken;
Zyn mening hooren; hem myne agting en gezach,
Licinia ten pryze, aanbieden deezen dag:
Ja zelf, zoo 't weezen moct, laat ons de Tirannye
Myn' hulptoezeggen, om een' schat van die waardy

ALBINUS.

Wat wilt gy doen? o Godn!

DRUSUS.

Hier helpt geen tegensta

Een Medeminnaar, zo gevaarlyk, moct van kant.
Wat raakt het my, zo Rome in ketenen moet zuchte
(Wanneer 't die slag van 't lot onmoog'lyk kan ontvlu
ten)

Gracchus 't brenge of ik in dien rampzaal'gen staat?
 wil van deeze Min, zo doodlyk, zo gehaat,
 aar door wy beide zyn vervoert, door myne listen,
 in teffens met de vrucht de misdaad ook betwiften:
 Wil alles waagen aan den uitflag van myn' gloed,
 zelf een' Deugd, die ons vaak brengt in tegenspoed.
 't kort, 'k moet Gracchus door Cornelia beletten,
 ne onderneemingen noch verder voort te zetten.
 Maar zo hy weder zich verëenigt met den Raad,
 my niets ov'rig dan de wanhoop in dien staat.
 Om, laat ons tragten thans van hem te zegepraalen:
 Moet hem doen sneuv'len, of deez' dag ten graave
 daalen.

Einde van het Eerste Bedryf.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

O P I M I U S , L I C I N I A , M A X I M U S .

O P I M I U S .

JA, Gracchus Moeder komt terstond in deeze zaal
Myn' Dochter; maar ik hebbe, eer ik haar' trots te
Beantwoorde, eerst voor af uw' meening willen hoor
Gy ziet wat rampen ons door 't Volk thans zyn bescho
ren,

't Welk hier in 't Capitoool ons zelf beleegert houd:
Haar Zoon is 't Opperhoofd. Dat Volk, zo fier als stou
Gedraagt zich onder hem, door toedoen van zyn' Mo
der,

Gelyk voor deezen, toen 't bewind stond aan zyn' Bro
Tiberius, vol trots en hoogmoed, op den Raad
Vergramt, vervolgde ons steeds met doodelyken haat
U is niet onbekent dat zulks hem koste 't leeven.

Thans poogt zyn Broeder op dat spoor hem na te stre
En 'k weet niet of de Godn hem in dat ongeval (ver
Ook storten zullen, dan of hy verwinnen zal.

Voor 't welzyn van den Staat liet ik me in 't eind beleez
Deeze al te droeve dag deed Romen alles vreezen;

Het wierd van Gracchus met den zwaarsten ramp
'k Geliet my als of ik tot Vreede was geneigt, (dre
En eind'lyk moede dus noch langer voort te vaaren.

Hy komt om u zyn' Trouw op te off' ren voor de Altes
ren,

Of waant ten minste u thans te ontfangen als zyn' Bru
Maar, hou uw' Vader niets verborgen, spreek vry uit.
Zogy den Vyand van den Staat uw' hand moet geeve
Zult gy te vreedden zyn, en zulks niet tegenstreeven?

L I C I N I A.

Myn Heer, gy weet dat ik u steeds genoeg gaf.
 Myn lot hangt t'eenemaal van uw believen af.
 Uw' wil is my een' Wet, die 'k steeds moet hoog waar-
 deeren. (ren,

Doch schoon gy me eene keur liet doen naar myn begee-
 k' Zou niet genoeg voor hem my kunnen wagten, dien
 Engy en Rome als uw' Dood Vyand aan moest zien.

Ja, 'k zou voor Gracchus zelf als voor een Monster
 schroomen,

Indien hy met dien naam dorst voor myne oogekoomen.

Maar ik beschouw hem niet met zulk een' af keer, neen;
 Vermits ik u met hem op't allernaauwst' verëen.

O P I M I U S.

Wie, my? verban vry die gedagten uit uw' zinnen.

'k Doel nergens anders op dan om hem te overwinnen.

L I C I N I A.

Wel hoe! myn Heer.

O P I M I U S.

Hy zal myn' meening straks verstaan;

Laat ons hem midd'lerwyl versterken in zyn' waan;

Men veinz' voor hem.

L I C I N I A.

Helaas!

O P I M I U S.

Myn' Dochter, staak uw klaagen,

En wil, naar myn' begeerte, u steeds gehoorzaam draagen:
 'k Beveel 't u.

L I C I N I A.

Ach! myn Heer, is die gehoorzaamheid

Niet de oorzaak van den ramp waarom uw' Dochter
 schreid?

Indien gy deezen dag u wilde op Gracchus wreeken,

Wat behoefde gy myn harte in de oude vlam te ontsteek-
 ken?

't Vuur was byna gedooft, 't welk myne schuld vermeert-

B

Ik

18 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Ik zal 'er 't offer dan van zyn , wyl gy 't begeert :
 In hoope dat de Goôn , vernoegt op my te woeden ,
 U zullen voor den slag , dien 'k reeds voorzie , behoeden

T W E E D E T O O N E E L .

O P I M I U S , M A X I M U S .

Wat komt Licinia my zeggen , droef te moe ?
 Voorzeker legt hy op myn' Staat en leven toe .
 Ligt wist ze in 't heimelyk uit zynereên te ontdekken .
 Een' nieuwen valstrik , daar hy my zoekt in te trekken .
 Wel aan , voorkoomen wy zyn' arm : een zelve haat ,
 Een' zelve gramfchap spoort ons aan totzulk een' daad .
 Ja , Maximus , maar ik kan daadelyk beginnen :
 De slag , dien ik hem geef , zal 't van den zynen winnen
 Wyl de Rechtvaardigheid der Goôn , lang afgewagt ,
 Hem thans van zelf brengt in dit Hof , en onze magt .

M A X I M U S .

Ach ! wil u niet , myn Heer , in nieuw gevaar begeeven
 Vrees alles van een Volk , 't welk instaat voor zyn levef
 Ontwyk hunn' woede in tyds , geef hen hun Opperhoof
 Weerom : maar eer men u van alle hulp berooft ,
 Tragt liever 't onweer , 't welk u dreigt , te doen bedaaert
 Hy is 'er mée vernoegt . Zyn' Trouwvoor d' Echt-
 taaren

Met uw' Licinia vereent , met vasten band , (stand
 Rome op een nieuw met Rome , in een' gewenschte
 Was hy tot heden toe alle uw' belangen tegen ,
 Nu laat hy door de kragt der Liefde zich beweegen :
 Hy offert zynen haat haar op , en wil voortaan
 Uw Schoonzoon zyn : gy kunt zulks niet in twyffel flaaft
 Gy zelf , gy hebt de groote en hoog-geduchte panden
 Van 't Burgermeesterschap bekoomen uit zyn' handen .

O P I

O P I M I U S.

Hy heeft my klimmen doen ten hoogsten top van eer,
 Om deste meerder roem te erlangen als hy weer
 My daar van afbonst: neen, hy vleid met zyn' geschenken
 My vruchteloos. Ik weet wat ik van hem moet denken.
 De groote drift, die ik gestaag hebbe aangewend
 Om zynen toorn te doen ontfonken, heeft in 't end
 Alle Onderhandeling met my gansch afgesneeden.
 Hy heeft my tegens hem altoos gezien te onvreeden.
 Hy gaf ons blyken van zyn' haat en wreedheid; Ja
 Hy volgde van naby zyn's Broeders voetspoor na, (ven;
 Wiens Hoofdmanfchap den Raad deed fidderen en bee-
 En ik, op dat hy niet wierd in zyn plaats verheeven,
 Dorst hem alleen met de gehaate Muiery
 Der Stad Fregelles zelf beschuldigen: door my
 Werd hy verklaart voor 't Hoofd der Wederspannelin-
 gen. (gen:

Maar 't was me onmogelyk hem het gebied te ontwriin-
 't Behaagde Rome hem te vyz'len tot dien staat:
 Al, wat ik inbragt tot zyn nadeel, werd versmaat.
 Die slag, zo smartelyk, verydde al myn pogen.
 'k Wil niemant, die my is in Staat gelyk, gedoogen,
 'k Laat staan dan een', die my te boven flygt, o neen.
 Want eind'lyk kan ik u myn harts-geheim ontleen,
 O Maximus; gy zult uw' zuiv're Trouw nooit krenken.
 'k Yi naar degrootheid, daar my 't Lot mée wil beschen-
 ken. (felt:

Deez' Waereldstad, heeft steeds 't Heel-Al de Wet ge-
 't Is tyd dat ze op haar' beurt in ketens word geknelt.
 Ik brand om haar alleen de Wetten voor te schryven,
 En zal niets spaaren om dat opzet door te dryven.

M A X I M U S.

Wel, toefdan niet, gy ziet den weg reeds open staan:
 Niets stoort u; Gracchus zelfbied u zyn' bystand aan.
 Vernoeg dat Opperhoofd; wil hem uw' Dochter geeven,
 Zo ziet ge eerlang uw huis tot de opperste eer verheeven.

20 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Weet ge een' Beschermmer, die u daar toe beter dient?
 Gy hebt den gantschen Raad, hy heeft al't Volk te vrien
 Laat zyne en uwe magt te zaam verëenigt weezen,
 Zo zal u alles steeds gehoorzaam zyn en vreezen.

OPIMIUS.

Ik hebbe u reeds gezegt, het zy dan hoe het zy,
 'k Wil niemand dulden, my gelyk in Heerschappy.
 'k Zoude in een' Schoonzoon dus een' Mededinger vrien
 den.

Men dood' hem liever, en zulks is ligt te onderwinden
 'k Zal u meer zeggen, 't dient my alles in myn wraak:
 Ik hebbe uit Drusus mond, daar even, eene zaak
 Van groot gewicht verstaan, die my houd opgetoogen
 Hy mind myn' Dochter, en beschoud met nydige oog
 Die voorgewende Trouw, daar Gracchus zich me
 Hy heeft my zyne hulp en bystand toegezeid. (vleis
 Ik moet voorzigtig door dien nieuwen Minnaar tragten
 Myn wit te treffen: hy staat diep in 's Volks gedagten
 Geprent, en zyn bestier vertrouwt men overal.
 Hun inzicht en belang, zo zeer verschillend, zal
 Het myne voordeel doen; zo hebbe ik niets te schroom
 men.

Ik wil hen beide, d' een door d' and'ren, om doen koome
 Indien ik kan. Maar ik zie gintsch Cornelia:
 Men veinze, en spoor' de reën van haare herkomst na

DERDE TOONEEL.

OPIMIUS, CORNELIA, MAXIMUS, FULVIA

MEN dagt my moog'lyk niet in dit Paleis te aant
 schouwen.

De woede van den Raad, die myn bederf wil brouwen
 Droeg zorg genoeg dat my den ingang wierd belet.
 Ik zie van allen kant, waar ik myn' voeten zet,

Nie

Niet dan Voorwerpen, my vyandlyk en affchuwlyk;
 De onwaarde handen, zo onmenfchelyk en grawlyk
 Bepurpert met het bloed van myn' doorluchten Zoon,
 Wiens fchim gefladig noch om wraak roept by de Goon.
 Maar Burgermeester, zo u myn gezicht verwondert,
 Denk hoe my, 't geen my word gezegt, in de ooren don-
 Myn overige Zoon, vergeetende al die finaad (dert.
 En wreedheid, durft zich weer verzoenen met den Raad.
 Het fchynt zich alles reeds naar zyne Trouw te fchikken.
 Hoe moet myn oog voor dat gehaate Feest niet fchrikken?
 Maar neen, ik ben misleid, en ken d'ontemb'ren moed
 En fierheid al te wel van myn doorluchtig bloed,
 Om ooit te waanen dat hy de eer daar van zou krenken.
 Hoe! zich verbinden. . . . neen, ik kan het nimmer den-
 ken.

Een waar Romein, een zoon uit deezen fchoot gebaart,
 Kan nooit in zyne Min zo laf zyn, zo ontaard.

O P I M I U S.

Wat kan 'er fchand'lyks in zo fchoonen Trouwknop
 weezen,

Die Rome een ander oog verleenen zal na deezen?
 Verdient Licinia dat men haar' hand verfmoot?
 Verdient Opimius dat men zyn' Stam dus haat?
 Of waant uw Zoon, als ik myn' Dochter hem kom
 fchenken,
 En met my ftelgelyk, zyne eer daar door te krenken?
 Denkt, denkt gy 't zelf, en is de luifter van myn bloed
 Zo flegt, Mevrouw, dat hy voor d'uwen zwigten moet?
 Wanneer ik Gracchus tot dien ftaat tragt op te heffen,
 Bedwinge ik my miffchien meer dan gy kunt befennen.
 Ik weet hoe haatelyk my steeds uw bloed moet zyn,
 Maar 't welzyn van 't Gemeen is my meer waard dan 't

C O R N E L I A.

(myn'.

Zoo 't welzyn van 't Gemeen u heeft daar toe bewoogen,
 Stemme ik in deeze Trouw, die ik niet kon gedoogen.
 Myn Zoon mag zich in d' Echt verbinden, waar 't hem
 lult, En

22 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

En 'k ben op zyne zorg voor Rome gantsch gerust.
 Maar mag men u niet voor alle and'ren dingen vraagen?
 Hoe geu, wanneer dit Feest geviert is, zult gedraagen?
 Zult gy de trotsheid van den Raad, en zyn geweld
 Beteug'len? zal het Volk in vryheid zyn hersteld?
 Zal't, niet meer zwoegende in een droeve slavernye,
 Ontslaagen zyn van die gehaate dwinglandye?
 Zal men de goed'ren, daar elk toe gerechtig is,
 Uitdeelen? zal me in't eind, na zo veel droeffenis,
 Den dood van mynen Zoon, van graf en rust versteeket
 Van myn' Tiberius op zyne Moorders wreeken?
 Is dit uw toelig? spreek; 'k zal u niet tegen staan.
 Vaar met dit Huw'lyk voort, 'k neem 't op die voor-
 waarde aan.

OPIMIUS.

'k Staa van verwondering verbaast en opgetoogen.
 Hoe! moet ik in den Raad zulk eene Taal gedoogen?
 Mevrouw, 'k wil dat uw Zoon zelf myne meenist
 Het is genoeg; hy zy op myn bevel gereed. (weet
 'k Zal hem wel zeggen, zo hy op die Trouw durft dent
 ken, (ken
 Tot welk een' prys ik hem myn' Dochter meen te schent

VIERDE TOONEEL.

CORNELIA, FULVIA.

FULVIA.

't Is met deez' Echt, Mevrouw, zo ver niet als gy dagt
 De Burgermeester spreekt als had hy de Oppermagt.
 Uw bloed is te edel om dien hoon en smaat te lyden,
 En Gracchus zou gewis dien slaafschen band vermyden.

CORNELIA.

O ja, ik ken myn bloed, 'k ben daar verzeekert van.
 'k Weet dat een Zoon, als hy, niet gantsch ontäarden kan.
 't Kan zyn dat hem de Liefde een' wyl maak' minder
 vaardig, Maat

Maar 'k zal hem wederzien regt zyner Moeder waardig.
Een hart, gelyk het zyne, is nooit ontzet in nood.

Hy heeft veel Liefde, maar zyn' Deugd is ruim zo groot.

Hy zal van zynen plicht niet wank'len; 'k wil hem
spreeken,

En zyn gemoed in een' veel ed'ler vlamme ontsteeken.

Doch waar vertoeft hy, daar myn' komt hem is bewust?

F U L V I A.

Hy wagt misschien tot gy alleen zyt, weest gerust,

Mevrouw: maar 'k zie hy komt.

C O R N E L I A.

Gy kunt zo lang vertrekken.

V Y F D E T O O N E E L.

C O R N E L I A, G R A C C H U S.

G R A C C H U S.

Mevrouw, ach! welk gevaar wilt ge over u ver-
wekken?

De Raad, te onrecht vergramt, kan, in zyn' razerny,

Op u zich wreken van myn' Broeder en van my.

Nog deugd, nog Kunne zal hem brengen tot bedaren.

Wil, in der Goden naam, wil toch uw leeven spaaren.

Ik ben de dood getroost en met myn lot te vreên,

Maar 'k vrees voor u, helaas! ik beef om u alleen.

C O R N E L I A.

Hoe! waant myn Zoon dat my de dood beschroomt
kan maaken,

En dat zich myne Deugd zoude in 't gevaar verzaaken?

Maar waar voor vreeze ik, daar de wanden, daar 't ge-
welf

Van dit gehaat Paleis van Trouw en Vreede zelf

Gewaagt een woord van u wist voort de wond te heelen:

Ik kom hier slegts om meede in uwe vreugd te deelen.

24 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

GRACCHUS.

Mevrouw, 'k ben schaamrood, dat ik, om myn V
derland

Te redden, buiten u hebbe uitgedoofft dien brand.
'k Moest anders Rome zien in puin en affch verkeerem.

CORNELIA.

'k Verwonder my, en moet uw' Wysheid hoog waar
Die u voorkoomen doet veel ramp en ongeval. (decreet
Maar weet gy of het Volk zulks ook goedkeuren zal.
Zult gy, wanneer ge u voor u zelf dus hebt gequeeten
Het gantsche Volk, 't welk u zo lief heeft, niet vergeeten
Zal 't zonder finarte uw heil aanschouwen in deez' ston
En eenig deel ten minste ook hebben aan 't Verbond ?

GRACCHUS.

Ik moet me aan 't welzyn van 't Gemeen gantsch over
geeyen,

Mevrouw: door deeze zucht worde ik alleen gedreeven
'k Zal Rome teffens met myn' Min voldoen; o ja:
't Volk krygt den Vreede, en ik geniet Licinia.
Maar zo het mogt in 't eind, een' and'ren Vreë begeeren
En alles in hunn' woede en muit zucht om wil keeren,
Is 't billyk dat ik hen te keer gaa als een Held,
En tegens dank hen maak gelukkig met geweld.

CORNELIA.

Gelukkig met geweld? wat vreemder slavernye! (dy
Gy spreek de Taal reeds van den Raad, vol dwinglat
Maar sedert welk een tyd was toch des Volks gemoed
Zo haat'lyk in uw oog? zo muitziek en verwoed?
Ach! zo gy hen met zulk een' zwarte verw wilt maalen
Wat zal Tiberius by ons voor roem behaalen?
't Geen hy heeft uitgevoerd was dan een euveldaad.
Zyn yver strekte alleen tot nadeel van den Staat.
Ha! Wreede, moest gy niet voor die gedagten yzen,
En zyne schim, noch rood van bloed, ontzag bewyzet

GRACCHUS.

'k Doe zulk een ongelyk myn' waarden Broeder niet.

Ik eer zyn' Deugd, die noch alom haar' straalen schiet,
 En breng zyn leven en zyn dood my steeds te binnen.
 Maar weet ook dat my nooit uit myne ontroerde zinnen
 De onbillykheid van dit ondankbaar Volk zal gaan.
 Staa toe, Mevrouw, dat ik my moog' van hen ontslaan.
 Myn Broeder stierf slegts voor zyne eigene belangen,
 En door het vluchten van het Volk wierd hy gevangen:
 't Heeft hem, hoe zeer gy 't ook in hun gedrag verschoont,
 Niet minder dan de Raad beledigt en gehoont.

CORNELIA.

Daar wagtte ik u. Hebt gy dien Broeder reeds gewrooken?

Is u deez' Raad, dien gy noch van zyn bloed ziet rooken,
 Meer waard dan hy? gy maalt zyn' dood op't schrik-
 k'lykfte af:

Ach! ziet gy hem dan niet versteeken van zyn graf?
 En is zyn Lighaam, in den diepen vloed bedolven,
 't Aigrylslyk speeltuig niet der woeste Tybergolven,
 Daar hy van u alleen eene eeuw'ge rust verwacht?
 Zal hem de grootste smart door u zyn toegebracht?
 Zult gy hem geen gehoor, in al zyn kermen, geeven,
 En gantsch vergeeten, wie hem heeft berooft van 't lee-
 ven?

Slegts luist'ren naar de Liefde? o laffe, gaa dan heen,
 Gaa, volg de Liefde, en staa van de eer ook af met een.
 Bevek in uw verstokt en toegeschroeid gewisse
 Het bloed der Scipioos, en hunn' gedagtenisse.
 Hebbe ik dat heerlyk bloed u niet geschonken, om
 Den glans daar van te zien uitschitteren alom?
 O Goden! die my gaaft den een' en d'and'ren Broeder,
 Was 't niet genoeg dat ik my eens gedroeg als Moeder?
 Ha! 'k was reeds by my zelf op't allerhoogst' verheugd,
 Dat ik twee Zoonen had, wier dapperheid en deugd
 Eens zonden in 't vervolg voor rampen en gevaaren,
 Op't loff'lyk Heldenspoor, hun Vaderland bewaaren.
 'k Beken dat de eerste myn' verwagting heeft voldaan:

B 5

Zyn

26 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Zyn arm heeft voor zyn' plicht al wat hy kon bestaan.
 De laatste heeft dien weg tot hier toe ook betreden;
 Maar in het eind, helaas! verlaat hy zyne schreeden.
 Hy volgt hem naulyks in zyne Ampten op, o smaat!
 Of hy verwaarlooft die, en schaamt zich niet den Raad
 Als Slaaf ten dienst te staan in schand'lyke euveldaaden.
 De een stierf tot heil van 't Volk, en de ander wil 't ver-
 raaden.

Door welk een' wreeden slag wilt gy my moorden? moet
 Gy my doen bloozen dat gy voortsproot uit myn bloed?
 Dat ik my Moeder noemder Gracchen? daar te vooren
 My deezen naam alleen kon 't allermeest bekooren.
 Laat gy my dien, o Zoon, nu tot een schandvlek na?

GRACCHUS.

O Plicht! o Liefde! o Eer! Helaas Licinia!

CORNELIA.

Ik zie, gy wankelt noch, ontfaarde van uw' Moeder.
 Gaa heen, verraad het Volk en uw' vermoorden Broe-
 't Is u te lang in uwe ontroerenis gestyft, (der.
 Dewyl die dwaaze Liefde u in gedagten blyft.
 Ik hebbe in myn gemoed my van myn' plicht gequeeten.
 'k Laat nu het ov'rige aan de wroeginge uw's geweeten.

ZESDE TOONEEL.

GRACCHUS, *alleen.*

W EIk een verwyt, o Godn! ontroofst my myne Min!
 Kan, kan myn oog, na zoo veel' plaagen,
 Het heugch'lyk dagligt noch verdraagen?
 Slaa ik op deeze wyz' het spoor myn's Broeders in?
 'k Ben, zonder dat ik 't weete, een' and'ren weg getoo-
 gen.

Myn' Moeder, met myn' lot begaan,
 Wyft my die snoode dwaaling aan.

Een' Vrouw, o schande! een' Vrouw stelt my myn plicht
 voor oog.

Wyk.

- Wyk, laffe Liefde, die dit hart hield in uw' magt.
 Gy hebt de Deugd haar plaatze ontnoomen,
 Zy eifcht daar weder in te koomen.
- Nu zy my toespreekt, ben ik doof voor uwe klagt.
 Ik maake uw' boeyens los, en ben tot vluchten vaardig:
 Maar Goôn! ik hoor Licinia!
 Zy wil niet dat ik van haar gaa. (dig?)
- Die Schoone is myner waard, maar ben ik haarer waar-
 O neen: Indien de Min in 't eind myn' Deugd verwon;
 Zou zy myn' drift met recht weerftreeven:
 Ik moet haar eenen Minnaar geeven,
 Wiens Deugd by zyne Min blinkt als de Middag-Zon.
 Naar's Dochters wederliefde, en 's Vaders dood te haa-
 Zyn's Broeders waarde schimten zoen: (ken,
 't Is meer dan mensch'lyk om te doen.
- Maar zulk een' daad kan een' Romein onsterff'lyk maa-
 ken.
- Wel aan, o Liefde, ik paffe op uw geroep niet meer:
 'k Ben Meester van myn hart gebleeven:
 Laat ons in 't einde wedergeeeven
 Cornelia haar' Zoon, en een' Romein zyne Eer.
 't Is naauwlyks in myn' magt, maar echter 't moet zo
 weezen;
 Kom, gaan we, en redden we in deez' staat,
 Het Volk voor 't woeden van den Raad.
 Zo blyf myn naam altoos by hen geroemt na deezen.

DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

ZEVENDE TOONEEL.

GRACCHUS, MAXIMUS.

MAXIMUS.
Myn Heer, Opimius ontbied u.

GRACCHUS.

Hoe! laat hy
Me ontbiên? ten minste staat dat recht ons even vry.
Maar hoorenwe echter wat hy hebbe voorgenoomen;
Gaa, Maximus, ik zal zo daad'lyk by hem koomen,

Einde van het Tweede Bedryf.

D E R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

O P I M I U S , G R A C C H U S , D R U S U S , *Gevolg.*

Dat elk vertrekke: en gy, zet u te zaamen neer,
 O Opperhoofden, lang gewoon door tegenweer
 Alle onheil en gevaar kloekmoedig door te streeven.

O P I M I U S.

Het magtig Rome heeft tot hier toe, zonder beeven. (Al
 En zonder zich in 't minst te ontstellen, 't gantsch Heel-
 Zien samen spannen tot bewerking van zyn' val. (gen:
 Thans is die Waereldstad voor 't eerst ontroert, verlaa-
 Zy wil door mynen mond zich van haar' stand beklagen.
 't Moet alles leven naar de Wetten, die zy stelt,
 Maar alles is noch niet gebragt in haar geweld.
 Daar vinden zich op nieuw weer snoode Muitelingen,
 Die zy moet temmen, en tot onderwerping dwingen.
 Laat ons niet ver van hier, om hen te zoeken, gaan.
 Haare eigen Kind'ren zelf doen dat verdriet haar aan.
 't Is u niet onbekend. Dat Volk, 't welk, dol van
 woede,

In dit Paleis ons houd bezet, in euv'len moede,
 Durft tegens ons zelf zich aankanten. Niets weerhoud
 Hun dollen yver, die van alles zich mistrouwt.
 En ver van hen zo groot een moedwil te beletten,
 Zyt gy zelf de eersten om hen daar toe aan te zetten.
 Maar welk een uitflag kan het hoopen in dien staat?
 Hen blyft niets ov'rig, dan de goedheid van den Raad.
 Hy bied ze u heden aan, uit gunst en mededoogen.
 Gy moet gehoorzaam zyn aan zyn geducht vermoogen.

G R A C C H U S.

(plicht,

Myn Heer, welke eerbied wy den Raad ook zyn ver-
 't Belang van deeze Stad is ons van meer gewicht.

Zy

30 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Zy geeft beveelen, die men trouw dient naa te koomen,
En als zy spreekt, moet zulks voort zyn in acht genoomen.

Ik hoor den Raad, gelyk haar' Godspraak; maar wanneer
Die haar heur' Vryheid rooft, agt ik zyn' stem niet meer.
'k Ben een Romein, en 'k ben tot Hoofd van 't Volk ver-
kooen. (ren.

'k Weet van niets anders; 'k wil van 't ov'rige niets hoo-
Als een Romein, betragte ik 't welzyn van 't Gemeen.
Als Hoofd van 't Volk, is 't heil des Volks myn' zorg al-
leen.

Indien het u, myn Heer, dorst met geweld genaaken,
Wat hebt gy niet bestaan om het verwoed te maaken?

Gyzette het met dwang zelf tot deez' Opstand aan.

Dat men het recht doe, 't zal zich nooit te buiten gaan.

'k Beken, de Raad heeft zyn' Voorrechten, maar niet
minder (der

Heeft ook het Volk de hunne; of waant men zonder hin-
En zonder tegenspraak, hen steeds te kort te doen?

Want dit alleen, myn Heer, is de oorzaak van al 't woen.

Heeft men de laatste Wil van Attalus, naa 't sterven,

Reeds uitgevoert? zyn goed gegeven aan zyne Erven?

All' zyne staaten, all' zyn schatten, in 't gemeen

Ten dienst van elk geschikt, houd gy voor u alleen.

Waar dient het toe dat Rome, in magt en eer verheeven,

Zyn' grenzen uitbreid? wat kan 't ons voor voordeel gee-
ven?

En Leeuw en Wolf heeft noch ten minste een' schuil-
plaats, daar

Hy in kan wyken, op aannad'ring van gevaar:

Terwyl Romeinen, die zich overal doen vreezen,

Zelf in hun eigen Land niet veilig kunnen weezen.

Wat baat het, dat men hen als Waereldheerschers roemt?

't Is waar, zy zyn door 't Recht des Oorlogs dus genoemd,

Maar 't strekt den Grooten slegts ten nutte, en hun 's Ge-
lyken

Zyn

Zyn hunn' Tierannen , die zich met hun goed verryken.
 Zie daar in 't kort , myn Heer , een' waare Schildery
 Van Rome , en mogelyk voegt Drusus meer daar by.

DRUSUS. (hooren.

Myn Heer , 'k heb me in myn Ampt gedraagen naar be-
 'k Ben Hoofd van 't Volk ; die naam schryft my myn'
 plicht te vooren.

Niets kan my immer doen myn Vaderland verraân.
 Myne eer zal zo ver nooit zich zelf te buiten gaan.
 Maar wen ik nadenk welk gevaar ons staat te vreezen ,
 Betuige ik meer Romein , dan Hoofd van 't Volk te wee-
 Wy moeten Rome thans behouden in 't geheel (zen.
 Ik zie alreeds met smart hoe een moorddaadig deel
 Van zyne Kinderen den arm heeft opgeheeven ,
 En zynen boezem wil den wiffen doodsteek geeven.
 Hoe stemme ik langer dat onmensch'lyk opzet toe.
 'k Heb 't reeds te lang gedaan , en ben die wreedheid moe.
 De droevige uitslag , dien we'er allen van aanschouwen ,
 Laat my niets over dan een billyk naberouwen. (is ;
 Hoe meer men't quaad verschoont , hoe't meer te duchten
 En 't Volk bederft zich , daar 't zoekt hunn' behoudenis.
 Verzoekt het iets , het is hen naauwelyks gegeeven ,
 Of't voelt zich wederom door hebzucht aangedreeven
 Om weer iets anders te begeeren op dien voet.
 't Gaat in hunne eiffchen voort , als raazend en verwoed.
 Hun hart is nooit verzaad. Niets kan hunn' drift doen
 smooren ,

En alles staat hen aan , wat hen slegts komt te vooren.

Zie daar in 't kort , myn Heer , een' waare Schildery
 Van 't Volk. Zo Gracchus dorst , hy voegde meer daar by.

GRACCHUS.

O Hemel ! zo ik dorst ? wanneer is u gebleeken ,
 O Opperhoofd ? indien ik u noch aan mag spreken
 Met deezen grooten naam , en gy dien waardig zyt ;
 Wanneer hebt gy bespeurt dat ik my t'een'gen tyd'
 Met snoode listen heb behulpen ? welke reden

Zou

32 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Zou my beweegen om myn' plicht dus te overtreden?
Schaam u veel eer dat ge u daar zelf aan schuldig maakt,
En door uw' veinzerij uwe eerste Deugd verzaakt.

DRUSUS.

Ik veins niet, dat's een kunst, die ik nooit zogt te leeren.
Ik heb het Volk beschermt, maar't zou myn' naam ont-
eeren,

Zoo 'k daar in voortging, nu het dus aan't woeden slaat,
En in hunn' wraakzucht zich zo ver te buiten gaat.
Maar 'k vrees myn yver zal een deerlyk loon erlangen:
'k Weet wat uw Broeder voor den zynen heeft ontvangen;
Ja, Rome heeft dien duur genoeg betaalt.

GRACCHUS.

Hou stand,

Vermeet'le; vaar niet voort met uwe reën, en rand
Een' zoo doorluchten naam niet aan, die, allerwegen
Beroemt, spyt de afgunst, is ten Hemel toe gestegen.
Maar 't is tot u, myn Heer, dat ik my wenden moet:
En, wyl een Hoofd van't Volk, in zo veel tegenspoed,
Ons wil verraaden, en zyne agting dus ontëeren,
Zal ik alleen den roem van't Hoofdmanfchap verweeren,
Zo tegens u, als hem; ja tegens al den Raad.

OPIMIUS.

Volg, volg veel eer zyn spoor, zo ge u noch raaden laat:
Maar weet ook tot wat prys de Vreede u word gegeven.
't Is Fulvius, die van al't geene'er is misdreven
't Eerst heeft de grond gelegd. Hy heeft zyn' handen met
Het bloed een's Wigch'laars op een' snoode wyz' besmet.
Hoe! zal men ongestraft, ten aanzien van elks oogen,
Die Heiligshennis op het Capitoel gedoogen?
Wy zagen hem schier aan de voet des Outers doën,
Terwyl men offerde aan de onsterffelyke Goën,
En toen hy, naar't gebruik, de rookende ingewanden
Van't Offervee vertoonde in zyn' bebloede handen.
Wy moeten Goën en Mensch in hunne wraak voldoen,
En slagten liever all' de Muiters hen ten zoen:

Doch

Doch wyl ons Fulvius broude al deez' Staats-geschillen,
Zy ons zyn hoofd genoeg, om deezen storm te stillen.

GRACCHUS.

Zyn hoofd zy u genoeg? Goôn! wie had zulks verwagt!
Hoe! zoude ik Fulvius dus lev'ren in uw' magt?
O Rome! 't welk uw' roem ten Hemel zaagt gereezen,
Zyt gy het zelf noch? neen, zulks kan niet moog'lyk
weezen.

Gy zyt den luister quyt, waar mée gy waart verëert.
De Raad heeft alles door zyn' Wetten omgekeert.
Een snoode Wigch'laar, die ons dorst met schimp bra-
veeren,

Durft eenen Raads-Heer thans tot zynen zoen begeeren;
Terwyl een Hoofd van 't Volk, lafhartig omgebragt,
Geen graf zelf heeft, wel ver dat men zyn' Moorders
Het alleredelst' bloed, o onuitwis're schande! (slagt.
Strekt het veragt'lyk te nu tot eene Offerhande.
'k Wil liever sterven, eer ik zulks ooit toe zal staan.
Doch eind'lyk is het tyd uit dit Paleis te gaan,
Dewyl 't vergeefs is op den Vreede meer te hoopen.

OPIMIUS.

Gaat, gaat dan heen om in uw wis bederf te loopen.
Ik wederhoude u niet, Myn Heeren; maar bedenkt
Dat men tot deezen prys alleen den Vreede u schenkt.
Het is noch tyd, behoed het Volk voor zo veel schaaden.
Gy kunt daar over met u beiden u beraaden.

T W E E D E T O O N E E L.

GRACCHUS, DRUSUS.

GRACCHUS.

O pimius vertrekt; gaa, volg hem; dat is toch
De weg, dien gy verkiest; waarom bedwingt ge u noch?
Wat my belangt, ik gaa het Volk weerom verzellen,
En hen uw' yver op het klaarst' te vooren stellen.

C

DRU-

DRUSUS.

Nu 'k my niet meer behelp met hen door vleiery
Het oog te blinden, doe ik hen meer dienft dan gy.

GRACCHUS.

Wy zullen hooren wat het Volk 'ervan zal zeggen.

DRUSUS.

Gy zult de zaak voor u wel weeten uit te leggen :
Maar zo het handelde naar billykheid en trouw,
Ben ik geruft dat het myn' zyde kiezen zou.

GRACCHUS.

Gy hebt gelyk, uw' gunft kan 't Volk niet weinig baaten.
Op zoo'n Befchermer mag het zich geruft verlaaten.

DRUSUS.

't Gevolg zal toonen wie 't het best weet voor te staan.

GRACCHUS.

Op dat zulks blyke, vange ik alles moedig aan.
Vaar wel, want uw belang verbind u hier te blyven.
Men zou my voor uw' dienft te grooten loon toefchryven.
Een sineekend Opperhoofd, 't welk zynen plicht ver-
geet,

Is een doorluchte Slaaf in 't Ampt dat hy bekleed.
Doch, tuffchen ons gezegt, gy moogt met reeden fchroo-
Dat ge eens het Lot zult van Octavius bekoomen. (men,
't Zal Drufus heugen, dat, in fpyt zelf van den Raad,
Hy zich verfteeken zag van zyn gebied en staat.

DRUSUS.

Wyl't Noodlot wederzyds komt ons geluk bestryden,
Zal't Gracchus heugen, dat Octavius, na 't lyden
Van zo veel hoon, zich wift te wreeken, vol van moed,
En zulks Tiberius betaalt heeft met zyn bloed.
Vaar dan niet langer voort zyn Voorbeeld na te ftreeven,
Of vrees het zelve Lot; vrees meede voor uw leeven.

GRACCHUS.

Een' grootfe Ziel vreesft niets, als zy haar' plicht betragt.
De Deugd befliert me, en wat gy ook van d'uitflag wagt,
Gy zult voorzeker fchande, ik roem en eer behaalen.

DRU-

D R U S U S.

De tyd zal leeren wie van ons zal zegepraalen.
 Maar 'k zie Licinia, 'k weet dat gy haar bemind.
 Ligt dat die grootſe Ziel, wanneer zy zich bevind
 In 't byzyn van die geen, die haar heeft overwonnen,
 Zo onvertzaagt niet meer zich zal gedraagen kunnen.
 'k Laat u alleen.

D E R D E T O O N E E L.

G R A C C H U S , L I C I N I A .

L I C I N I A .

Myn Heer, ach! wat hebt gy beſtaan!
 Gy zet myn' Vader weer op nieuw tot gramſchap aan.
 Zyn hart word op het ſelf' door toorn en wraak gedree-
 ven. (leeven.

Gy ziet my hier, maar 't zal voor 't laaſt zyn van uw
 Ik kom u zeggen ſlegts vaar wel in eeuwigheid.

G R A C C H U S .

Goðn! kan het zyn dat gy voor altoos van my ſcheid!

L I C I N I A .

Schoon 't onze Liefde ſmart, het is my ſtreng gebooden.

G R A C C H U S .

Ach! kunt gy 't doen?

L I C I N I A .

Helaas! behaagde 't aan de Goden,
 Dat ik, nu gy toch niet myn Bruidegom moogt zyn,
 Slegts voor my zelve bleef: 'k zou dan met minder pyn
 Die ſchoone vlam, die 'k moet verbergen, in myn harte
 Beſluiten kunnen: doch nu treft my grooter ſmarte.
 Myn's Vaders wil ſtaat vaſt; ik ben voor u niet meer;
 Durf ik het zeggen? ach! ik ben voor Drufus, Heer.

G R A C C H U S .

(ren!

Gy zyt voor Drufus? Goðn! ach! wat komt my ter oo-

36 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Doch zyne trouwloosheid komt my niet vreemt te voren :

Hy heeft myn' Vyanden reeds blyk van trouw getoont,
 Vermits een prys als u, alle ongelyk verschoont :
 Zo veel' bekoorlykheên zyn magtig 't al te winnen.
 Doch Drufus scheen me altoos af keerig van het minnen.
 Hy heeft de kragt van uw' schoone oogen nooit gekend.
 Waarom benyd hy my dien waarden schat in 't end ?
 Is het de Staatzucht, die hem maakt tot een' Verrader ?

LICINIA.

O neen, Myn Heer, het is de Liefde; en zo 'k myn'
 Geloove, is reeds voor lang (Vader

GRACCHUS.

Ach! 't is genoeg, Mevrouw.

Ik ben rampzalig; ja, gy zyt my ongetrouw.

LICINIA.

Ondankb're, ik ongetrouw? durft gy zo schand'lyk
 spreeken?

En moet gy, daar ik schier van droefheid ben bezweken,
 Myn' Ziel noch pynigen met zulke wreede reên.

GRACCHUS.

Ach! mogt het zyn dat ik de schuld slegts hadde alleen!
 En dat uw' Liefde, opregt en ongeveinst in 't blaaken,
 My deed myne agterdocht als onbehoorlyk wraaken!
 Maar gy hebt reeds te klaar my doen begrypen, dat
 Myn' zuiv're drift niet veel van u te hoopen had.
 De wroeging van uw hart was uit uw oog te leezen.
 Ja, Drufus minde u, en gy wist zulks lang voor deezen.
 Moest gy, Mevrouw, me in dit Paleis doen koomen,
 U te zien paaren met een' and'ren Bruidegom? (om

LICINIA.

Wil myne vreeze en schrik niet als een' wroeging laaken.
 Een' Godspraak ach! Myn Heer, 'k durf 't u niet
 kenbaar maaken;

Maar zo gy wist de helft van myne elende en pyn,
 Ik zoude een Voorwerp van meêdoogen voor u zyn.

GRAC.

GRACCHUS.

Wel, zo ge in uwe min stantvastig zyt gebleeven,
 Zy kan my heden daar het schoonste blyk van geeven.
 Slaa Drusus af, en zo gy deel neemt in myn' smart,
 Verwerp een' Echt, die my den doodsteek geeft in't hart.

LICINIA.

Wie, ik? dit zou gewis myn' naam tot schande strekken;
 En wie zou my daar na weer zuiv'ren van die vlekken?
 Neen, laat vry af my zulks te vergen; zwyg veel eer:
 Ik moet myn' Vader steeds gehoorzaam zyn, myn Heer.
 Maar gy, die wilt dat ik myn' plicht niet meer zal agten,
 Moet gy de Wetten van uw' Moeder niet betragten?
 Zy sprekt pas, of gy volgt op't spoedigst haar' geboon.
 Ben ik, als Dochter, min verplicht dan gy, als Zoon?
 Wat zegge ik? gy schynt gantsch voor haar alleen te leeven.

Rome is gereed zyn' stem tot onze Trouw te geeven;
 Gy mint me, ik min u, doch Cornelia weerhoud
 Dien zoeten knoop, terwyl ze ons aller onheil brouwt.
 Wat baat het, of de Min voor u my 't harte griefde?
 'k Zie de eerbied is in u veel sterker dan de Liefde.

GRACCHUS.

't Is waar, gy wilt toch dat ik 't u rond uit beken,
 'k Bewys myn' Moeder de eer, die ik haar schuldig ben.
 Zy heeft van myn gemoed de zege weg gedraagen:
 Doch schoon het steeds betragt haar' wil en welbehaagen,
 Weet echter, dat het min naar haare Wetten leeft,
 Dan naar de lessen, die de zuiv're Deugd het geeft.
 Myn eigen plicht heeft door haar' mond my toegesprooken:
 ken; (ken;

Dit treft me op't zeerste. Ik zie myn' Broeder ongewroo-
 Rome in den hoogsten nood. Zie daar de waare reën,
 Waar door zy myne Ziel bewoogen heeft alleen.
 Zal 'k u meer zeggen? 'k hadde alreeds de teed're Liefde
 Verbannen moeten, die voor u myn hart doorgrieffde,
 En even eens als gy myne Eer voor schand bewaart;

38 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Maar neen, Mevrouw, ik ben stantvastiger van aardt.
Vaar, bidde ik, dan niet voort met myn gedrag te doe-
men,

En de eerbied sterker dan de Liefde in my te noemen.
'k Minde u nooit tederder, ik worde uw Vyand, maar
Ik blyve uw Minnaar, zelf in 't uitterste gevaar,
En deeze drift, die 'k om myne eer moet tegenstreeven,
Zal myne zegepraal den grootsten luister geeven.

LICINIA.

Ach! welke eene Eer spoort u thans aan, Ondankb're? gy
Beschermt een muitend Volk, vervoerd door razerny;
En noemt uw' woede een' plicht, dien gy trouw na moet
koomen,

Terwyl gy yv'rig stryd voor Romen tegens Romen.
Indien 't u luste door uw' moed te zyn vermaard,
Waarom geene anderen verwonnen door uw' zwaard?
Zoogy vertrokken waart naar de Africaansche kusten,
Om vreemde Volk'ren door uw' Wapenen te ontruften,
Ik hadde u zelve een' krans van Lauw'ren toebereid.
Maar in dit stuk, helaas! zwigt myn' stantvastigheid.
Wie zyn de Vyanden, die gy het hoofd komt bieden?
Wilt gy dat uwen arm zal het verwyt geschieden,
Dat hy het werktuig is geweest van Rome's val?
Dat hy met brein en bloed gevult heeft zynen Wal?
Dat niemand van zyn' wraak verschooning kon verwer-
ven? (ven?)

Maar zelf de onnooz'le met den schuldigen moest ster-
Helaas! myn Heer, 'k durve u 't vervolg niet doen ver-
staan.

Vrees voor den hoon, het Lyk uw's Broeders aangedaan.
Ach! zo gy sneuv'len moet, laat my de hoop behouwen.
Dat ik het vieren van uwe uitvaart zal aanschouwen.

GRACCHUS.

Neen, dat men vry myn rif by 't zyne werpen laat:
De eer zal te grooter zyn, die my te wagten staat.
Men hoeft my na myn' dood geen' praaltombe op te rig-
ten. Myn

Myn ed'le naam zal in elks harte een' Graffteefligten;
En dat's de schoonfte, die de deugd ooit had, Mevrouw.

LICINIA.

Gy wilt uw fterf-uur dan verhaaften, en myn' rouw,
De bitt're traanen, die ik fchreye, en al myn' klagten
Zyn magt'loos om uw haat en gramfchap te verzagten.

GRACCHUS.

Ik heb myn Vonnis reeds uit uwen mond gehoord,
En fchoon 't onbillyk is, 'k ben echter niet verftoort.
Wat trooft kan toch het Licht aan een' rampzaal'gen
geeven?

Nu 'k u moet derven, ftaat my alles naar myn leeven.
Zoude ik myn' dagen noch verlengen, om te zien
Dat gy een' ander voor 't Altaar uw' hand zoud bién?
Wie hoorde ooit van een' laft zo haatelyk en gruwlyk!
Neen, 't daglicht is, tot zulk een' prys, my veel te affchuw-
'k Wil door een' korter pyn my redden uit den nood. (lyk.
Voor u, Mevrouw, niet meer te leeven, is de dood
Te fterven dag aan dag. Wel aan, ik zal niets fchroomen:
Laat ons vergaan, maar te gelyk ook om doen koomen
Een' Medeminnaar, die myn' ondergang betragt.
Als dit verrigt is, moet de reft ook zyn geflagt.

Dat dan de Tyberftroom, door bloed en doode Lyken
Gezwollen, aan de Schim myn's Broeders klaar doe
blyken (heeft,

Wat wraak deez' dappere arm voor haar verworven
En hem een' fchatting breng', daar 't al voor fchrikt en
beeft.

Dat niets het vuur van toorn ontkoom', 't welk my doet
branden.

Beef voor den Raad: Beef vry voor onze Dwingelanden:
Beef voor uw' Vrienden: Beef voor uwe Maagen. Al
Wat een wanhoopend hart dan uit kan voeren, zal
Gewettigt zyn; ja zelf myn' hand, zo ras niet moede,
Zal uwen Vader in die overmaat van woede....

LICINIA.

Ha! Wreede...

*ter zyde.*Groote Godn! gy hebt het my voorzegt.
tegen Gracchus.

Helaas! myn Heer, help myn' ontfelden Geest te regt.
'k Zal uw' gerechte wraak geen ongelyk meer geeven,
Maar spaar ten minste, spaar myn' lieven Vader 't leeven,
Ach! dwing my niet dat ik hem zelf verraade, en in
Zyn' Moordenaar moet zien een' Held, dien ik bemin.

GRACCHUS.

Waar ben ik? Godn!

LICINIA.

Ik hoore u zuchten, gantsch verleegen.
Zo ik u noch behaag, waarom my zulks verzwegen?
Zyn all' myn' pogingen dan vruchteloos geschied?
Gy wykt uit myn gezicht, ach! vrees het langer niet;
Ik zie Cornelia u reeds te hulpe koomen.

VIERDE TOONEEL.

CORNELIA, GRACCHUS, LICINIA,
FULVIA.

LICINIA.

MEvrouw, gy hebt in 't minst niet voor uw' Zoon
te schroomen.

Neen, hy toont al te klaar wie hem het leeven gaf.
Zyn' Trouw voor u worde ik gewaar tot myne straf.
Gy hebt op zyn gemoed reeds een volstrekt vermoegen.
Hy blyft voor myn geschrey en klagten onbewoogen.
Maar 'k gaa, vermits ik door de schrik naauw spreken
kan.

Vaar voort, verhard noch meer het hart van dien Tieran.

V Y F D E T O O N E E L.

CORNELIA, GRACCHUS, FULVIA.

Wat kan zyn' smarte en zyn' becomm'ring my ver-
maaken!

Hoe staat die rouw my aan, die bleekheid zyner kaaken!
't Getuigt my alles dat hy zich verwonnen heeft,
En weder als voorheen voor zyne Moeder leeft.
Kunt ge uw triumph, myn Zoon, naar zyn' waardye
schatten?

De grootheid van uw' roem zo wel als ik bevatten?
Na zulk een' Heldendaad kan u niets tegen gaan.
Nu gy de Min verwint kunt ge alles onderstaan.

GRACCHUS. (den!

Welk een' verwinning! welk een wreede roem! o Go-
De finart daar van alleen is magtig my te dooden;
Want, als ik eindelyk, wel verre van de Min
Gantsch te vermeest' ren, haar ontvlucht met tegenzin,
Dringe ik haar' schigt my tot in 't diepste van het harte.
Hoe groot is uw geluk, o Drusus!

CORNELIA.

Uwe smarte

Is my bekend: zeg my niets meer; ik kom alleen
Om uwen moed en kragt te sterken door myn' reën.
Gy zyt verraân, myn Zoon, men durft u staan naar 't
leeven. (geeven.

Daar schort niets aan, dan dat ge u durft tot wraak be-
Uw' Liefde wyke; dat de Medeminnaar sterf,
En met den Vader een' gelyke straf verwerf.

GRACCHUS.

Wat hoore ik! Goôn! wat komt gy my te vooren stellen!
'k Beken, Mevrouw, ik moet den Medeminnaar vellen;
Maar zo gy wilt dat ik den Vader ook verflaa,

42 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

En plenge 't dierbaar bloed van myn' Licinia,
Moet ik dien wreeden plicht als onbehoorlyk wraaken:
'k Weet hoe haar 't byzyn van haar' Vader kan vermaa-
maaken,

En welk een'angst zy toont voor zulk een waardig pand;
En zoude ik durven, met zyn hoofd in myne hand,
Dat deerlyk schouwspel, my vertoonen voor haare oo-
gen? (gen.

Neen, zo veel zal de wraak nooit op myn' Ziel vermoo-
Ik sta van d' eernaam van Romein eer af, Mevrouw,
Dan dat ik tot dien prys onmensch'lyk weezen zou.

CORNELIA.

Wel, wyl ge onmagtig zyt de Liefde te overheeren,
Zal ik niets met geweld op uw gemoed begeeren.

Verschoon Opimius; hy kan my niet ontgaan:

'k Weet duizend armen, in uw' plaats, om hem te slaan.

Ik heb Soldaaten tot myn' dienst, in deeze Wallen,

Die op den gantschen Raad gereed zyn aan te vallen.

Gy kent de Gaulen, een ontembaar dapper Volk,

't Welk voor hunn' Vryheid stryd, en vuur ontziet nog
dolk.

Hunn' wakkerheid weet zich door alles heen te dringen.

De Raad zag nimmer zich van Vyanden omringen,

Die zoo verschrikk'lyk zyn. Ik heb hen in de Stad

Verborgen, of ik hen mischien van nooden had.

't Is eind'lyk tyd, ik moet myn' wraak eens vergenoe-
gen.

Gaa, wil u aan het hoofd van hunne Benden voegen.

Wat toeft gy langer hier? daar Rome in Ketens zucht,

En yder oogenblik voor zwaarder rampen ducht.

GRACCHUS.

Ja, 't is te lang getwagt; kom, gaanwe om ons te wree-
ken.

Laat ons den moedwil van een'trotsen Raad verbreeken;

Tierannen stuiten in hunn' buitenspoorigheên,

En Rome in vryheid weer herstellen als voorheen.

Z E S.

Z E S D E T O O N E E L.

CORNELIA, GRACCHUS, FULVIA,
MAXIMUS, *Soldaat.*

MAXIMUS.
V erschoon my vanden last, dien 'k aanstonds hebbe
ontfangen.

Gy zyt op order van den Raad in 't Hof gevangen.
Geef uw geweer.

GRACCHUS, *zich verweerende.*

Hoe! kent de Raad dan trouw nog plicht?

Wel aan, Trouwloozen, komt, en neemt my 't lee-
Indiën gy durft. (vens licht)

MAXIMUS, *bemontwapenende.*

Myn Heer....

GRACCHUS.

O Hemel!

CORNELIA.

Wreede plaagen!

Onzalig Noodlot, zult ge ons eeuwig haat toedraagen?
Myn Zoon.....

GRACCHUS.

Vaar wel, Mevrouw, wreek mynen Broeder, gaa:
Maar spaar Opimius met myn' Licinia.

Z E V E N D E T O O N E E L.

CORNELIA, FULVIA.

CORNELIA.
G oôn! kan het moog'lyk zyn? Gy pleit noch voor
zyn leeven!

Voor hem die u en my den doodsteek tragt te geeven!

Ach! dat veel eerder die ontmenschte Wreedaard sterf,
En

44 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

En voor zyne euveldaan gerechte straf verwerf.
Hoe! zoude ik een' Tiran, die ons bederft, verschoonen?

Een' onbarmhartigen barmhartigheid betoonen?
Neen, Fulvia, gaan wy myn' Zoon weer eiffchen; laat
Ons vraagen naar de reën van zulk een' snood verraat;
Of anders Rome alom in vuur en vlam ontsteeken;
Op dat men eeuwig van Cornelia moog' spreekken.

Einde van het Derde Bedryf.

T R E U R S P E L. 45
V I E R D E B E D R Y F.
E E R S T E T O O N E E L.

D R U S U S , A L B I N U S .

O Ja, Albinus, 'k zie geen einde aan al myn' smart.
Vergeefs vleid noch de hoop dit minnend' hart.
Wat baat my 't voorregt, 't welk ik op myn' Medemin-
naar

Verkreegen hebbe? ik ben in schyn alleen Verwinnaar;
'k Weet dat hy van het hart dier Schoone Meester is.
Hy boogt zelf op die Zege in zyn' gevangenis.
Terwyl Licinia zich weet op my te wrecken,
Van 't geene ik by den Raad heb tot zyn' val besteecken.

A L B I N U S .

Gy scheurt haar van de Min van Gracchus af, myn Heer:
Opimius schenkt haar aan u. Wat wilt gy meer?

D R U S U S .

'k Weet dat ze op 's Vaders wil zich zal gehoorzaam
draagen;

Maar kan my eene Trouw, zo deerlyk, behaagen?

'k Zie als eene Offerhand haar sleepen naar 't Altaar.

Is dat de Min, die men moet zweeren aan elkaar?

Zal ik, zo 'k haar verkryg, niet steeds de klagten hooren,

Dat ik haar afpers, 't geen ze een'and'ren had beschooren?

Ja zelf, wat weet ik of ik haar verkrygen zal?

Wat weet ik of de Ondankb're alleen my brengt ten val?

Albinus, ik voorzie den toeleg van haar' Vader.

Hy wil den Raad, eer wy verëenigen te gader,

Door myne hand eerst zien in veiligheid gebragt.

'k Kan niet gelukkig zyn, ten zy 'k de Muiters slag.

Maar wie zal van zyn woord my toch verzek'ring geven,

Wanneer ik Rome eens doe naar zyne Wetten leeven?

Doch

46 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Doch echter myne Min wil alles onderstaan.
Ja, Gracchus moet, het koste ook wat het wil, vergaan.
Hy zou, indien hy my het levenslicht deed derven,
Die ed'le Schoonheid van haar' Vader zelf verwerven.
Opimius is tot het uitterste gebragt.
Een Schoon-Zoon, dien het Volk bemind, heeft groo-
te kragt.
Beraaden we ons niet meer: dat Gracchus't leeven misse:
Zyn heil baart myne Ziel de grootste ontroerenisse.
Hy ondervinde, wyl Licinia my haat,
Wat Liefde al uitwerkt, als zy dol aan 't woeden slaat.

ALBINUS.

Betoom uw' drift; ik zie Opimius genaaken.

T W E E D E T O O N E E L.

OPIMIUS, DRUSUS, MAXIMUS, ALBINUS.

Waar wagt gy na, myn Heer, om aan een eind te
raaken? (hoofd,

Gaa, zonder tyd-verzuim, uw' Vrienden, hoofd voor
Aanmaanen tot de hulp, die gy my hebt beloofd.

'k Ben op myn' beurt gereed om u myn woord te hou-

DRUSUS. (wen.

Ja, Heer, gy zult myn' Liefde en yver beide aanschou-
wen.

Myn' Vrienden zyn voor u, en gy zult heden zien
Dat ik den prys, dien gy my toelegt, wel verdien.

OPIMIUS.

Gaa dan, en denk dat aan den uitflag van uw' degen
Ons beider ongeluk of welzyn is gelegen.

D E R D E T O O N E E L.

O P I M I U S , M A X I M U S .

O P I M I U S .
 I k voel myn' Ziel door veel' beweegingen ontroerd.
 'k Heb Gracchus te vergeefs in hechtenis gevoert,
 O Maximus, en waan vergeefs hem te overheeren.
 'k Zal in een uur de kans ligt weder om zien keeren.
 Het Volk heeft naulyks zyn' gevangenis verstaan,
 Of 't valt op dit Paleis met nieuwen moed weer aan.
 Een staat, als myne, is vol van wisselvalligheden.
 Die dikwils 't hoogst' zit, stort het eerste naar beneden.
 'k Word de gelukkigste des Aardryks deezen dag,
 Of zo rampzalig als men ooit een' Sterv'ling zag.

M A X I M U S .

Niets hindert u, myn Heer, staak die bekommelingen.
 Gy zult haast Drusus zien uw' Vyanden bespringen;
 En wyl gy hem den naam van Schoon-Zoon waardig
 agt,
 Zal hy het Roomfche Volk doen bukken voor uw' magt.
 De hooge waardigheid, die gy hem aan komt bieden,
 Die Trouw....

O P I M I U S .

Hoe! waant gy dat die Trouw noch zal geschieden?

M A X I M U S .

Zoude u Licinia verraaden durven? zou....

O P I M I U S .

Neen, myne Dogter toont zich in haar' plicht getrouw;
 En de eerbied die zy voor Natuur my steeds laat blyken.
 Weérstaat de Liefde, en doet die uit haar' boezem wy-
 ken.

Maar 'k agt nog eeden, nog beloften, hoe geschied.

De Staatzucht is 't alleen, die myne Ziel gebied.

'k Laat Drusus, door de hoop, die ik hem gaf, gedree-
 ven, Myn'

48 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Myn' wraak uitvoeren, zelf ten koste van zyn leeven,
En dit is 't doelwit van myn' pogingen geweest.

Myn' Ziel is echter noch verleegen en bedeeft.

'k Heb voor zyn' Amptgenoot, voor Gracchus, 't meest
te schroomen.

Hy haat my, en het Volk is met hem ingenoomen.

Die Vyand, zo geducht, moet eerst zyn omgebracht,

Eer ik my in myn' staat volkoomen zeker agt.

De Raad wil nevens my dat hy zyn' straf ontfange; (ge;

Doch 'k vrees zyn'dood veel meer dan ik 'er naar verlan-

En 't Onweer, 't welk ik op myn hoofd haal deezen dag.

Weerhoud myn' arm, en doet my sidd'ren voor den slag.

In 't eind, zo ik my wreek, myn Vriend, gaa ik ver-
looren,

Gy ziet het.

MAXIMUS.

Uwe vrees komt my niet vreemt te vooren,

Myn Heer: ik durf u niet, zo Gracchus raakt ten val,

Verzeek'ren dat het Volk zyn' dood niet wreken zal.

Ach! kost gy uwen haat en wrok op hem vergeeten?

Hem hechten aan uw' stam door eene vaste Ketten!

OPIMIUS.

Neen, zwyg daar van, weet dat ik nooit die Trouw ge-
heng.

'k Moet echter veinzen, op dat ik hem t'onder breng'.

Ligt zal zyn' Moeder, schoon door wraak en toorn ge-
dreeven, (ven,

Hem ziende in doods gevaar, den Raad voldoening gee-

Het Volk opoff'ren aan den welstand van haar' Zoon,

En maaken dat voortaan ons's Vyands haat verschoon'.

Doch, zo de stem van 't bloed niets op haar uit kan
werken,

Zal 'k Gracchus op zyn' beurt in zyne min versterken,

Belooven alles, om hem nooit iets toe te staan,

En my wel weeten, op zyn' tyd, van hem te ontslaan.

Indien hy zich laat door die yd'le hoop beweegen,

Zal

Zal hy het Volk verraân , zo zeer tot hem geneegen ;
 En 't Volk door dat verraad tot grimmigheid gebragt ,
 Zal hem zelf lev'ren , naar myn' wensch , in myne magt.
 't Gerugt , dat zyne Ziel door Liefde is ingenoomen ,
 Heeft Drusus , op myn' last , alreeds verspreid door Ro-
 men.

Zo klimme ik door zyn' val ten top van staat en eer.
 Maar 'k zie Cornelia , vertoeven wy niet meer.

V I E R D E T O O N E E L.

CORNELIA, OPIMIUS, FULVIA, MAXIMUS.

Moet zich Cornelia hier ook gevangen geeven ?
 CORNELIA.

OPIMIUS.

Neen , niemand zal u in uw' Vryheid tegenstreeven.
 De Raad , met eerbied voor uw' Kunne en wys beleid . . .

CORNELIA.

Stel vry ter zyde die gemaakte eerbiedigheid.
 Zal hy aan mynen Zoon die zelve gunst betoonen ?

OPIMIUS.

Wy kunnen uwen Zoon onmoogelyk verschoonen :
 't Was tyd dat zyne woede en wraakzucht wierd belet ,
 Dies is hy , als het Hoofd der Muit'ren , vast gezet.

CORNELIA.

Word dus al de agting voor een Hoofd van 't Volk ver-
 treden ?

En geeft men geen meer plaats aan billykheid nog reeden ?
 Helaas ! gy zwoert zyn' dood , ik merk reeds het bedroch.
 Vergeefs verbergt gy my uw haat'lyk opzet . Doch
 'k Moet van den Raad , zo zeer op onzen stam verbolgen ,
 Niets anders wagten , dan de bloedige gevolgen
 Van zynen wrok en haat , die onverzoenlyk is.
 't Voorleed'ne speelt my noch in myn' geheugenis ;
 En als ik nadenk hoe hy voormaals pleeg te woeden ,

D

Kan

50. DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Kan ik gemak'lyk het toekomende bevroeden.

O P I M I U S.

De Raad, in 't vonnissen steeds zuiver en opregt,
Heeft nimmer straffen den Onnoz'len opgelegd.

C O R N E L I A.

Wat had Tiberius myn Zoon dan toch misdreeven?

O P I M I U S.

't Lot, 't welk hem overquam, kan 't u te kennen geeven,
Mevrouw: hy styfde zyn gezag door dwinglandy,
Ja zyne trotsheid stond naar de Opperheerschappy.

C O R N E L I A.

De Laster zocht altoos de zuiv're Denge te onteeren.
Men durft voorgeeven dat hy toeleide op regeeren,
Daar hy niet anders dan voor Rome's Vryheid streed,
Het welk men dwinglandye, als hy van kant moet, heet.
Is u vergeeten, dat zyn stam steeds was voor deezen
Ten hoogsten top van Staat en Mogentheid gereezen?
Dat myne ziel, gantsch niet verleegen om een' troon,
Grootmoedig weigerde Vorst Ptolomeus kroon?
Indien myn Zoon waar' tot de Heerschappy geneegen,
Waar heeft hy ooit van my dat voorbeeld toch gekree-
Zeg liever dat de zucht, om zyn' Geboorte-stad (gen?
Te wreken, hem te diep in 't hart gewortelt zat,
En dat hy zocht de magt der Grooten in te toomen,
Op dat het Volk voor geen' Tierannen meer zou schroo-
De zelve reden spoort thans zynen Broeder aan, (men.
En daar door is die schrik in uw gemoed ontstaan.
Uw' magt had, buiten hem, gantsch geen gevaar te vree-
zen, (zen,
Maar die het Volk beschermt zal steeds uw Vyand wee-

O P I M I U S.

Neen, hy staat by den Raad niet met dien naam geboekt:
Hy 's Rome's Vyand, schoon gy dus eene uitvlucht
zoekt;

Wy kunnen zonder bloed de schaade niet vergoeden;
En wyl uw Zoon, Mevrouw, is de oorzaak van al 't
woeden, Is

Is 't ligt te zien wiens bloed ons strekken moet ten zoen.

CORNELIA.

Gerechte Hemel! zou de Raad zulks durven doen?

Zoud gy een Hoofd van 't Volk ter Slagbank kunnen doemen?

Door welk een' tytel durft gy u zyn' Rechters noemen?

Maar 't is vergeefs geklaagt, indien Rechtvaardigheid,

En niemand anders, tot zyn hulp en voordeel pleit:

Die hebt gy lieden reeds voor lang van 't Hof verdreeven;

'k Zie hier de Dwinglandy alleen maar Wetten geeven.

Doch weet, dat als en de eene en de and're Broeder sneeft,

De Raad niets heeft verrigt, zo lang de Moeder leeft.

Ik weet Romeinen, die in plaats van myne Zoonen,

Voor 't recht der Vryheid my hunn' bystand zullen too-

ja, Rome, myne smart moet u ter harte gaan. (nen.

Ik neeme uw' kind'ren thans voor myne kind'ren aan.

Ontrooft men my 'er twee, die slag zal ons niet krenken,

Uw schoot, uw milde schoot kan my weer and'ren

schenken.

Maar zo gy draagen moet het jok der slaverny,

Ten minste uw' Vryheid zal niet sterven dan met my.

OPIMIUS.

Zo wilt gy dan, Ontmenschte, om uwen moed te koe-

len,

Den haat des Volks ons doen in eeuwigheid gevoelen?

't Is wel, wy zullen wel voorkoomen deezen nood:

Maar wyt, zo Gracchus sterft, nooit aan den Raad zyn'

dood;

Hy moet den Milt'ren, die niet naar zyn' Wetten leeven,

Een voorbeeld, daar zy zich aan spieg'len kunnen, gee-

CORNELIA.

(ven.

'k Weet dat de Raad niets is onmoog'lyk door uw' vlyt.

Wie zou niet steunen op een' Krygsheld als gy zyt?

Barbaar, vrees echter, beef voor 't Lot, voor u be-

schooren.

Gy zyt door mynen Zoon tot Burgerheer verkooren,

D 2

En

En dit is alles wat hy ooit misdreeven heeft :

Hy schonk u zelf de magt, die hem den doodsteek geeft.
Maar weet, als ons de Goôn ten top van eer verheffen,
Dat ze ons weer kunnen door den zwaarsten rampspoed
treffen.

Al blyft de Tieranny een tyd lang ongestraft,
Haar word in 't eind nogtans regtvaardig loon verschaft.
De Goôn zyn vaak gewoon hunn' gramfchap op te
fchorten,

Om die daar na weer des te zwaarder neer te ftoorten.
Gy vleid u met hunn' gunft, en bouwende op dien fchyn,
Veragt, bespot gyze, om dat zy lankmoedig zyn.
Mislei u niet, gy zult hunn' blixem haast gevoelen :
Niets is in ftaat om 't vuur van hunnen toorn te koelen:
't Volk, u omfing'lende door 't Opperfte befluit,
Voert reeds de wraak van den getergden Hemel uit.
Gy kunt, door haat vervoert, het bloed myn's Zoons
wel plengen,

Maar zyn bederf zal ook het uwe met zich brengen.
De Trouw is in elks hart noch niet gebluft. Indien
Hy Beulen heeft, gy zult ook Wreekers van hem zien.

O P I M I U S.

'k Kan niet genoegfaam, in gerechten toorn ontfteeken,
My van zyn' opftand en uw' groote trotsheid wreeken.
Doch 'k wil voor deeze maal myn' drift noch weder-
'k Geef u één uur om u daar over te beraân: (ftaan.
'k Stel Gracchus Lot thans in uw' hand: gy kunt hem
fpaaren, (ren.
Mits dat het Volk ons tot hunn' Meesters moet verklaa-
'k Zal hem u zenden; kies zyn' welvaard of zyn' ftraf.
'Zyn leeven of zyn' dood hangt van uw antwoord af.

V Y F D E T O O N E E L.

CORNELIA, FULVIA.

Wat hoore ik, **CORNELIA.**
Goden! word myn Zoon het Licht
benoomen?

De woede van den Raad is dan niet in te toomen!

't Was weinig, zo men flegts de helft myn's bloeds ver-
goot;

Men wil me al 't overschot noch rooven in den nood.

FULVIA. (len.

Gy schreid te vroeg, Mevrouw; stel uwe droefheid paa-
Philocrates zal 't Volk den staat uw's Zoons verhaalen:
De Gaulen, Fulvius, elk spoed zich tot de wraak.

En wenscht zelf duifendmaal te sneu'len voor zyn'zaak.

CORNELIA.

't Is waar, 'k weet dat myn Zoon geen' onderstand zal
derven, (ven;

Nog, zo hy sterven moet, gantsch ongewrooken ster-
Maar als ik voor zyn' wraak al wat ik kan bestaa,

Kryge ik en 't Volk hem daar door weer, myn' Fulvia?

'k Heb tot op heden toe den gantschen Raad doen vrec-
zen, (weezen.

Ach! laat me een ogenblik, Getrouwe, eens Moeder

U we oogen zyn alleen getuigen van myn' smart,

'k Heb die te lang verkropt in dit beangftigt hart.

Barft uit, ja, fchaamt u niet, barft uit myn' droeve traanen;

't Is eindlyk tyd, wilt u een' weg ter vryheid baanen,

Vlied heenen door 't gezicht, op dat ik adem haal.

Engy, rechtvaarde Haat, beheersch my te eenemaal,

Op dat ik, eer myn Zoon verschynt, my zelf verwinne,

En voor zyn oog vertoone als eene Romeininne:

Versterk my in myn leed. Hy komt, laat ons myn' rouw

Voor hem verbergen om te toetsen zyne trouw.

ZESDE TOONEEL.

CORNELIA, GRACCHUS, FULVIA.

WELK gunstig Lot doet my in zo veel Zielsverdrieten ,
Daar ik de dood verwagt , uw byzyn weer genieten ,
Mevrouw ? Ben ik aan myn' Tierannen zulks verplicht ?
Kan 't waar zyn dat in 't eind hunn' woede en gramfchap
zwigt ?

CORNELIA.

Meer dan gy denken zoud: de Raad fchenkt u het leeven.
Ik kom u kondfchap van zyn' groote goedheid geeven.
O Ja , men heeft dien laft aan my betrouwt , myn Zoon.
Maar voor die weldaad moet gy wederom tot loon
Uw' Broeder en het Volk hem tot een Offer fchenken.
'k Zegge u niets meer , gy kunt daar over u bedenken.

GRACCHUS.

Hebbe ik u wel verftaan ? Goôn ! zoude ik op die wyz'
Zyn' gramfchap stillen ? tot zulk een' vervloekten prys ?
Zou 'k met een koel gezicht die fnoode dwinglandye ,
Myn' Broeder zonder wraak , het Volk in slavernye
Aanfchouwen ? zoud ge u zelf daar na niet fchaamen , dat
Uw Zoon zoo'n fchandelyk verdrag geteekent had.

CORNELIA.

Ik zou met reeden voor zo groot een' misdaad gruwen ,
En zo ge een ander waart uw byzyn altoos fchuwen :
Maar 'k ben uw' Moeder , en 'k moet u ter dood zien
gaan.

De Eer fpreekt my vrucht'loos toe ; 't bloed fpoort my
't kragtigfte aan.

GRACCHUS.

'k Merk in deez' groote keur , die gy my voor komt stel-
Te klaar naar welken kant dat ik moet overhellen.

Ik zie uw hart geraakt door liefde en tederheid.

't Is

't Is 't bloed alleen, 't welk in myn voordeel by u pleit.
 Maar als ik 't Volk verraade en myn' vermoorden Broe-
 der,
 Zal elk met de oogen my dan aanzien van een' Moeder?
 Neen, myne glorie wil dat ik my kloeker toon';
 Zy stelt myn sterf-uur vast.

C O R N E L I A.

O roemenswaarde Zoon!
 Nu toont gy welk een Stam u 't daglicht heeft gegeven.
 Blyfeeuwig door uw' moed by laater Volken leeven.
 Ach! dat ik u omhelz' voor de allerlaatste maal.
 Dank zy de Godn dat ik in 't einde eens adem haal!
 Gy zyt thans in myn oog, 't geen gy behoort te weezen.
 'k Beken, myn Zoon, 'k begon voor Rome alreeds te
 vreezen,
 Toen ik in een' Romein de zwakheên van een' Mensch
 Moest zien: doch in dit uur verkryge ik mynen wensch.
 Zo 't denkbeeld van de dood, 't welk veelen doet ver-
 schrikken,
 Uw' moed vermeestert had slegts weinige oogenblikken;
 Indien uwe eer waare op die klip gestrand in 't end,
 Cornelia had u nooit voor haar' Zoon erkend.
 Maar wyl gy zyt in zulk eene ed'le drift ontsteeken,
 Zo vlieg ter dood, en ik, ik vliege om u te wreeken.

Z E V E N D E T O O N E E L.

V G R A C C H U S, *alleen.*
 Vergeefs, o korte leevenstyd,

Stelt gy me op 't schrikkelykst 'de naare dood voor oogen;
 'k Behaal de zege op haar, en lagch met haar vermoogen,
 Hoe zeer gy daar ook tegen stryd.
 Dus is my, stervende, eene onsterff'lyke eer beschooren;
 Ja, dus, o onverzoenb're Raad,
 Braveere ik uwe woede en haat,
 Want ik kan leeven, en ik heb de dood verkooren.

D 4

Gy,

Gy, die meede om myn uit-eind treurt,
 O lieve en waarde schim van myn' vermoorden Broeder!
 Myn' wraak en de uwe is thans bevoolen aan myn' Moeder,

Wyl my uw Lot ook valt te beurt.

Gy hebt my door uw bloed den weg gebaart voor dee-
 Nu strekke ik ook ten Offerhand, (zen:
 En sneuvel voor myn Vaderland:

Wy zullen eeuwig haast in één gezelschap weezen.

Volvoeren we ons besluit. . . Maar zagt ik hoor gerucht.
 Ach! 't is Licinia! 't schynt dat zy schreid en zucht.
 Wat ramp! Cornelia! myn Broeder! Rome! o Goden!
 'k Hebbe al myn' moed en kragt hier te gelyk van nooden.

A G T S T E T O O N E E L.

GRACCHUS, LICINIA.

Komt gy me in deeze Zaal aankondigen de dood,
 Mevrouw? of stelt gy my aan nieuwen sryd weer bloot?
 Wat vergt uw traanenvloed my af, in zo veel rampen?

LICINIA.

Myn' traanen zyn te zwak om tegens u te kampen;
 Zy zullen, 'k merk het wel, geen kragt doen, tot
 myn' sinart.

Cornelia heeft reeds uw hart geheel verhart;
 En wyl zy u in deez' gevaaren laat verleegen,
 Kan nog de Liefde, nog de Dood u iets beweegen.
 Ja, 'k hou myn' traanen in, dewyl ze u slooren: maar
 Kan ik 'er wel genoeg vergieten, als my 't naar
 En schrikkelyk verhoogt komt van uw Lyk te vooren?
 Kan my wel grooter ramp van 't Noodlot zyn beschooren,

Dan

Dan, wen ik u niet voor u zelf behoeden kan?
Ik zeide u vruchteloos dat zich myn Vader van
Zyn' haat ontdoen zou, en het gantsche Volk wil spaar-
ren,

Door middel onzer Trouw voor de gewyde Altaaren.
Gy hebt, ondankb're, my uw' min getoont voorheen.
Maar 't is slegts tyd verspilt in noodelooze reën,
Een goed, 't welk gy niet meer begeert, u aan te bieden.

GRACCHUS.

Laat myne min zo groot geen ongelyk geschieden,
Mevrouw. Gy zegt my niets, 't welk my niet zuchten
doet.

Ik derf, als ik u derf, myn waardste en grootste goed.
'k Heb teffens het gevoel van uwe en myne sinarte.
De Trouw, die gy my bied, bekoort genoeg dit harte,
Gy hoeft uw' traanen niet tot hulp te roepen, neen.
Uw zoet genot zoude al myn wellust zyn alleen,
Maar 't zou den luister van myn' ed'len stam bevelken,
En eeuwig mynen naam tot schande en onëer strekken.
Want, wilt gy dat de Raad alom verbreiden gaa,
Dat een rechtschaapen telg van Vrouw Cornelia
De Dood ontziet? dat ik, door lasheid aangedreeven,
Heb tot dat haatelyk Verbond myn' stem gegeven?
'k Haak naar den Vreede; en zal dien onderschryven;
Men my in vryheid stelle, en loslaate in de stad. (dat
O ja, Mevrouw, gy zult myn zeggen waar bevinden.
Ik zal den Raad tot niets onredelyks verbinden:
'k Eisch niet dat hy my vreez', maar dat hy 't heilig Recht
Slegts hanthaaf; dat het Volk zal werden toegelegd
Degoederen, die hen regtvaardig toebehooren,
En op dezelve wyz' weer leewe als van te vooren.

LICINIA.

Is deeze Taal een blyk dat gy my trouw bemind?
Gy spreekt als Vorst, daar ge u in hechtenis bevind:
Dit 's alles wat de Min op u heeft winnen kunnen.
Wat zoud gy dan niet doen zo ge ons had overwonnen?

58 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Ach! 'k toon u grooter blyk van Liefde, als u myn raad
Wil hoeden voor den ramp, die u te wagen staat.

Maar 't is onnoodig voor 't toekomende te schroomen,
Myn leed is zwaar genoeg om zulks niet voor te koo-
GRACCHUS. (men.

Wel hoe! Mevrouw...

LICINIA.

Het is genoeg; uw roerloos hart
Blyft onverzetbaar; gy zyt doof voor myne smart.
U treft nog myne min, nog droevige ongelukken.
Maar 't is geen tyd meer om u met verwyt te drukken:
Wat van uw Lot ook zy, 'k verlang naar d'uitflag niet;
Myn bloed zal stroomen eer gy 't uwe stroomen ziet.

GRACCHUS.

O Hemel!

LICINIA.

Gy verschrikt, Ontmenschte! en wilt my moorden.
Hoe! 'k doe u sidd'ren, en gy luistert naar geen' woorden!
Goôn! hy blyft even trots, schoon hem de dood genaakt.
Zyn' Moeder heeft hem reeds tot een' Barbaar gemaakt.
Wel aan, o Wreedaard, kom, vaar voort, waar toe
te wagen?

Kroon uwe straffe Deugd, met my het eerst te slagten.
Gun my een' zagte dood, na zulk een' felle pyn.

GRACCHUS.

Helaas!

LICINIA.

Zult gy altoos dan onverbidd'lyk zyn?
Zoo gy geen staal hebt om myn hals-âar te doorkerven,
Blyf maar een weinig staan, ik zal van droefheid sterven.
GRACCHUS.

Goôn! welk een' selt'ring heeft myn moed al uit te staan!
't Zal best zyn, door de vlucht my van haar' klagt te ont-
staan.

N E G E N D E T O O N E E L.

HY LAAT ME ALLEEN. LICINIA, *alleen.*
 Helaas! zyt gy niet om te zetten?
 ô Wreedard! kan myn' min u't sterven niet beletten?
 Hy loopt in zyn bederf, en agt myn' klagten niet.
 Wat komt my over? Goôn! die myne droefheid ziet,
 Waar zal ik my in zo veel onheil heenen wenden?
 Als de oude zyn voorby, vinde ik weer nieuwe elenden.
 Myn Vader, Minnaar, elk brengt my den doodsteek toe.
 De Godspraak maakt my 't brein geheel verwart, en hoe
 Ik die meer nadenk, hoe ik meer begin te schroomen,
 En twyffel wat voor bloed het zy, 't welk hier moet
 stroomen.

'k Heb ligt tot heden toe haar niet te regt verstaan.
 Een' lieve en waarde hand moet deezen moord begaan:
 O Min, zal 't Gracchus zyn? Natuur, zal 't Vader
 weezen?

Van wien heeft myne Ziel dien wreeden slag te vreezen?
 De Godspraak noemt hem niet, dien zy daar mée betigt.
 En Rome is en aan d'een en d'ander dier verplicht.
 't Is Gracchus echter, die de dood thans ziet voor oogen;
 't Is Gracchus, daar myn hart alleen meede is bewoogen.
 Myn Vader komt. O Gy, die alles ziet en weet,
 Goôn, geef dat zyn gemoed hebb' deernis met myn leed.

T I E N D E T O O N E E L.

O P I M I U S , L I C I N I A .

HOE ZAL 'T MET GRACCHUS ZYN? O P I M I U S .
 kiest hy de dood of 't
 L I C I N I A . (leeven?)
 Myn Heer, hy is gantsch doof voor myne klagt geblee-
 ven;

Hy

60 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Hy wil vergaan. Helaas! men zal op u zyn' dood
Voorzeeker wreeken; 'k zie geene uitkomst in dien nood,
Gy plengt uw bloed, indien gy 't zyne wilt vergieten:
Geef Gracchus weer aan 't Volk, zo zal ik rust genieten.

O P I M I U S.

't Is wel, gy wilt het zo; 'k zal hem weergeeven, ja;
Maar op eene and're wyze, en zo als ik 't verftaa:
Zyn hoofd dient onder 't Volk ten Raadhuize afgesmee-

ten,

Zo toon' hy zich voortaan zo trots niet en vermeeten.

L I C I N I A.

Helaas! myn Heer, bedenk tot welk een' woede gy
Het Volk zult brengen, door die wreede Tyranny.
Gy ziet waar toe 't zich durft in zyn gevaar verbinden;
Wat zal het niet om hem te wreeken onderwinden?

O P I M I U S.

Maar wat zal Gracchus zelf niet durven onderftaan,
Als ik hem laat uit zyn' gevangenis ontftaan?
Gy weent. Kunt ge op die wyz' myn' ted're zorg beloo-

nen?

Moet dan myn eigen Kind zich ook weerfpanning toonen?
Indien ik Gracchus fpaare, en aan uw' beë voldoe,
Brenge gy door zyn behoud aan my den doodfteek toe:
Of heeft men u de zorg voor zyne wraak gelaaten?
Zou my het Godendom met zulk een' ftrengheid haaten?
Word hy door uw bedryf tot deezen moord gefart?
Wilt gy zyn' hand de plaats zelf wyzen van myn hart.

L I C I N I A, *ter zyde.*

Ik beef.

tegen Opimius.

Neen, 't Godendom zou zulks vergeefs gebieden:
Die gruweldaad zal nooit door Gracchus hand gefchieden.

E L F D E T O O N E E L.

O P I M I U S , L I C I N I A , M A X I M U S , S A B I N A .

V l u c h t , v l u c h t t e r f t o n d , M y n H e e r , o f ' t i s m e t u
g e d a a n ;

U w ' K r y g s l i e n k u n n e n ' t V o l k n i e t l a n g e r w e d e r f t a a n .
G y z u l t l i g t d a a d ' l y k , a l s ' t P a l e i s i s i n g e n o o m e n ,
G e n o o d z a a k t w o r d e n , o m ' e r n o o i t w e e r u i t t e k o o m e n .

O P I M I U S .

W a t h o o r e i k ? G o d n ! h o e i s m y n l o t d a a r d o o r v e r -
k e e r t !

W e l a a n , m e n f t e r v e , w y l d e H e m e l z u l k s b e g e e r t .
M a a r l a a t o n s m y n e n m o e d b e p r o e v e n , e e r w y f i n e e v e n ,
E n G r a c c h u s e e r f t v o o r a f d e n w i f f e n d o o d f t e e k g e e v e n .

L I C I N I A .

D o o d m y d a n ' t e e r f t , e e r g e u i e t s v e r d e r o n d e r w i n d ,
M y n H e e r ; f t r a f h e m i n h a a r , d i e h y z o t e e r b e m i n d .

O P I M I U S .

O H e m e l !

L I C I N I A .

I k o m h e l z e u w k n i e n , h o o r m y n f i n e e k e n ,
A c h ! V a d e r , d a t h y l e e v e , o f w i l m y o o k d o o r f t e e k e n .

O P I M I U S .

W a t v e r g t g y m y ?

L I C I N I A .

K u n t g y m y d u s g e b o o g e n z i e n ,
E n z a l m y v a n u w ' h a n d n o g f t r a f n o g g u n f t g e f c h i e n .

O P I M I U S .

L a a t m y b e g a a n .

M A X I M U S .

M y n H e e r , g y m o e t h a a r d i t m a a l h o o r e n .
' t I s t h a n s g e e n t y d d a t g y z o u d G r a c c h u s h a r t d o o r -
b o o r e n .

V l i e g

62 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Vlieg heen, verweer u, eer dit Hof word overheert:
Zyn hoofd strekke u ten borg tot dat gy wederkeert.

OPIMIUS.

Wel aan, ô Maximus, kom laat ons moedig stry-
den,

En op myn' wederkomst hem zyne straf doen lyden.

Einde van het Vierde Bedryf.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

L I C I N I A , S A B I N A .

Wat gaat my aan, Sabine, in deezen laastten nood!
 Al wat my lief is, zie'k op d'oever van de dood.
 Ik hoor van allen kant verbaasde Krygs-rumoeren,
 Die myn' verleegeen Ziel benaauwen en ontroeren.
 Hoe deeze wreede Kryg ook uitvall' deezen dag,
 Hy tref't my 't harte met d'afgryffelyksten slag.
 Kan my de Hemel wel rampzaal'ger Noodlot geeven?
 Myn Vader sneuvelt, of myn Minnaar raakt om 't lee-
 ven.

O Gy, die de oorzaak van myn smart zyt en verdriet,
 Goôn, wat ik u ook smeek, verhoor myn' beede niet.

S A B I N A .

Wagt, wagt uw Noodlot af met wat bedaarder zinnen.
 Indien uw Vader kan de Mui teren verwin nen,
 Zal 't Godendom ligt door een' weg, ons onbewuft,
 Uw' Ziel herstellen in haare eerste kalmte en rust.
 En zo uw Minnaar staat de zege te bekoomen,
 Moet hy uw Vaders toorn en fellen haat betoomen,
 Ten zy de Godspraak u een' Leugen heeft voorfpelt.

L I C I N I A .

't Is waar, hy moet zyn' haat betoomen, maar vermeld
 My 't ov'rige ook: vaar voort, en doe my teffens hooren
 Den droeven ramp, dien my de Hemel heeft beschoo-
 ren:

Indien de Godspraak my de waarheid zegt, moet hy
 Myn' Vader slagten in zyn' woede en razerny.
 Hy is de Wreedard, die dat schelmstuk zal verrigten.

S A -

SABINA.

Wat oorzaak doet u hem met deezen moord betigten?

LICINIA.

Opdat de Godspraak haar' vervulling dus bekoom'.
'k Beken, Sabina, 'k ben vol twyffeling en ſchroom.
Daar ſchynt een Wonderwerk tot dit bedryf van noo-
den:

't Is onbegryp'lyk, hoe men kan myn' Vader dooden,
En teffens zynen toorn verzoenen en zyn' haat.
Niets ſtelt myn' Ziel geruſt in deeze' bedroefden ſtaat.
Ik weet niet wie van twee hier blyven zal verwinnaar ;
'k Vrees voor myn' Vader, 'k beef niet minder voor myn'
Minnaar ;

En 'k raak nochtans deeze' dag , in deezen wreeden ſtryd,
Of d'een of d'ander , of miſſchien wel beiden quyt.

Geregte Goôn ! laat my veel eer het offer weezen :

Wilt door een' korte dood my van myn' pyn geneezen.

Laat een gelukkig eind my van 't verwyte ontfiaan ,

Dat ik de Liefde en de Natuur ooit hebb' verraân.

Stort , stort op my alleen alle uwe gramſchap neder ;

Gy treft hen beide in my , wyl zy my beide teder

Beminnen ; en wyl een van hen toch ſneuv'len moet ,

Plengt gy hun bloed met een , door 't plengen van myn
bloed.

Maar hoe ! is Gracchus

T W E E D E T O O N E E L.

GRACCHUS, LICINIA, PHILOCRATES,
SABINA.

GRACCHUS.

'k **K**om het voorwerp myner Liefde ,
't Welk my het harte door een' reeks van gaaven greeſde ,
Mevronw , myne eerſte zorg opoff'ren in deeze' ſtand.

Uw'

Uw' veiligheid en rust is thans in myne hand :
 Dit is de wensch'lykste eer , die my kan overkoomen.
 Ik heersche in dit Paleis, gy hebt hier niets te schroomen.
 Myn toorn bedaart nu ik u weer aanschouwen mag,
 En 'k moet op anderen my wreken deezen dag.

LICINIA.

Hoe! op myn' Vader ... ach! myn Heer, gy doet my bee-
 GRACCHUS. (ven.

O neen, Mevrouw, ik heb noch agting voorzyn leeven.
 't Is Drusus, dien myn arm, voor zyn vervloekt verraad,
 Wil straffen. Hy zal nooit met u in d'Echten staat
 Verëenen; neen, gy zult wel haast ontslaagen weezen...

LICINIA.

Laat een rampzalig Kind geen' verd're rampen vreezen :
 Helaas ! wat gaat gy doen?

GRACCHUS.

My wreken, of vergaan.

LICINIA.

Zyt toch bewoogen door myn zuchten en getraan :
 Blyf, Gracchus, kan het zyn.

GRACCHUS.

Hoe! zoude ik dus bevlecken...

LICINIA.

Helaas ! ik durf u niet myn Ziels-geheim ontdekken :
 Maar uwe hand zal ligt, zoo ge u niet wederhoud,
 Meer bloeds vergieten, dan gy zelf begeeren zoud.
 De Goën...

GRACCHUS.

Vaar voort, Mevrouw.

LICINIA.

Myn Vader...

GRACCHUS.

Blyf niet steeken.

LICINIA.

Ik kan van vreeze, en van ontsfeltenis naauw spreken.
 Maar 'k heb reeds veel te lang die Godspraak, zo ver-
 woed, E Voor

66 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Voor u verzweegen, die my telkens sidd'ren doet.
 Myn Heer, 'k hebbe aan de Godn ons Noodlot weezen
 vraagen; (gen:

Doch droever antwoord hoorde ik nimmer van myn' da-
 Zy eiffchen 't bloed van een', daar Rome aan is verplicht;
 't Zal vlieten (zeggenze) in dit Hof, voor myn gezicht,
 En 't moet geplengt zyn door een' hand, my lief en waar-
 Helaas! ik zie u reeds om u te wreeken vaardig; (dig.
 Zal ik u weer zien met myn's Vaders bloed bemorst?

GRACCHUS.

Hoe! my, Mevrouw? 'k doorftiet veel eer myn eigen
 borst.

Geloof die Godspraak vry, en laat flegts af van fchroo-
 LICINIA. (men.

'k Weet met wat Liefde gy tot my zyt ingenoomen,
 Maar 't Noodlot dwingt ons vaak tot zulk een' uvel-
 GRACCHUS. (daad.

Neen, schoon de magt der Godn steeds over 't Mensch-
 dom gaat,

Zy zyn te goed van aardt om aan de Stervelingen
 Een eenig gruwelstuk, hun's ondanks, op te dringen.
 Maar ik moet gaan, dewyl men myne komst verbeid,
 'k Heb Heldenmoed van doen, maar geen' flaphartig-
 heid.

't Is meer dan tyd om 't Volk, 't welk steeds door flinkse
 laagen

Is om den tuin geleid, myn' byftand op te draagen:
 'k Moet in hunn' Vryheid hen herftellen door deez' dolk.

LICINIA.

'k Vrees alles van dat los en wispeltuurig volk.
 Helaas! myn Heer.

GRACCHUS.

Gy fchreid. o droefheid, waard te aanschouwen!
 Wie kan zich dus van u te minnen wederhouwen?
 Een uwer traanen is veel kostelyker, dan
 Al't bloed, 't welk ik ooit in uw' dienst vergieten kan.
 'k Wil

'k Wil door een groots bestaan die myner waardig maaken: (staaken ;

Meyrouw, 'k zegge andermaal, wil uw' becomm'ring
Betigt my niet dat ik uw' Vader zoek te doën.

Hy zal niet sterven, neen, ik zweere u by de Goën,
Die zelve Goën, die u doen sidderen en vreezen,
Dat myne hand nooit met zyn bloed bemorst zal weezen:
Ik staa'er u voor in.

LICINIA.

Gaa dan, en zyt bedagt

Dat zyn en uw behoud het Wit is, daar 'k naar tragt.

D E R D E T O O N E E L.

LICINIA, SABINA.

SABINA.

Stel u geruft, Meyrouw, en staak uw' jammerklagten.
Gy moogt van deezen stryd een' gunstige uitkomst wagten.

De Liefde zal in 't kort den Haat verwinnen: ja,
Mistrouw vry, in die hoop, der Goden ongenaã.
De Min, die u beschermt in all' deeze ongevallen,
Is de allermagtigste en de grootste van hun allen.
Hy zal, naar 't geene ik zie, voor u noch wond'ren doen,
En deez' gedreigden rampen wreeden moord verhoën.
Hy wil thans meer dan ooit voor uwen welstand waaken,

En zelf door Gracchus arm de Godspraak onwaar maaken
Op dat uw Vader voorts, door hem uit dit gevaar (ken,
Gered, u doete saam verëenen voor 't Altaar.

LICINIA.

Helaas! wat moogt gy my met die verwagting vleien,
En my noch meerder door uw' reedenen misleien.
Een voorgevoelen van ik weet niet welk een' smart,
Neemt alle hoop weg uit dit droef en troost'loos hart.

E 2

Neen,

68 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Neen, ik zou zulks vergeefs van Gracchus min vertrouwen:

Ik zal hem nimmer in het leeven weer aanschouwen,
 Zo ik geloofslaa aan myn' vreez'. Hy zal vergaan.
 Gy zaagt de Wanhoop, waar door hy was aangedaan.
 Hy zal het Offer zyn van een' rampzaal'ge Liefde,
 Die tot ons ongeluk ons al te teder griede.

Niets kan hem aan zyn' woede onttrekken in deez'nood.
 Die naar de dood verlangt, geniet wel haast de dood.
 Hy heeft gezien welk een' gevoeligheid en smarte
 't Gevaar myn's Vaders my veroorzaakte in myn harte,
 En wil, ontsieken in een' ed'len Heldenmoed,
 Myn' traanen droogen, zelften koste van zyn bloed.
 Ja, daar is niets, 't welk hy voor my niet durft beginnen.

Hy mind me, en echter, (welk een vrucht van zyn be-
 minnen?)

Brouweik zyn' ondergang, en haak naar zynen val.

Ik ben zelf oorzaak, dat hy zich bederven zal.

'k Voorzie reeds dat hy door myn' Vader 't Lyf te hoe-
 den,

Zyn' eigen Neerlaag zal bewerken in dit woeden.

Wat brouwt deez' Burger-kryg het magtig Rome al
 quaad!

Ach waar' Cornelia bevreedigt met den Raad!

SABINA.

Zy, om het Noodlot van haar' eersten Zoon verbol-
 gen,

En vreezende dat hem deez' laatste stond te volgen

Op dat rampzalig spoor, is voort, als een' Heldin,

Gevloogen naar het Volk: zy raafde als een' Leeuwinn,

Die, dol van spyt en wraak om haare ontroofde Jon-
 gen,

De Moorders slagten wil, die naar heur leeven dongen,

En alles ombrengt, wat zy in de Boffchen ziet.

Deeze aanval is alleen door haar bedryf geschied:

Zy

Zy heeft het Volk den nood van Gracchus voorgedraagen,
 En aangemoedigt om het uitterfte te waagen.

Maar iemand nadert ons. 't Is Maximus, Mevrouw.

LICINIA.

Hy fchynt geheel verbaaft, vol hartenleed en rouw!

Ach! 'k lees myn ongeluk uit zyn' neerslagtige oogen!

Gerechte Hemel! blyft gy even onbewoogen.

VIERDE TOONEEL.

LICINIA, MAXIMUS, SABINA.

Verlaat dit dood'lyk Hof, Mevrouw, ach! vlucht
 terftond.

Wyk, zonder tydverzuim, van deez' vervloekten grond.
 Voorkom de wraakzucht des Verwinnaars, dol te
 moede:

Ligt zou hy uwe borst ook treffen, in zyn' woede.
 De Raad is overheert: de Wagt legt neergeveld.
 De wreede Gracchus, van zyn' Gaulen vergezelt,
 Heeft de Romeinen voor zyn' wapenen doen beeven,
 En zal voortaan alleen aan hen de Wetten geeven.
 Kom; gaan wy voort van hier.

LICINIA.

O doodelyk verdriet?

Waar bleef myn Vader, toen gy zyne Zy verliet?
 Hebt gy geen' kondfchap van zyn' toestand kunnen kry-
 gen?

MAXIMUS.

Mogt ik in eeuwigheid zyn' toestand u verzwigen!
 Maar 't moet 'er eind'lyk uit; uw Vader leeft niet meer.

LICINIA.

Ach! is hy dood?

70 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

MAXIMUS,
Hy viel door Gracchus hand ter neer.
LICINIA.

O Goôn! door Gracchus hand! zoo heeft hy dange-
loogen,
En al te trouwloos door zyne Eeden my bedroogen?
Kan 't mooglyk zyn, dat my de Ondankb're heeft ver-
raân!

MAXIMUS.

'k Hebbe al te veel gezien, om geen geloof te slaan
Aan zyne woede, door geen reden te betoomen:
O Hemel! welk een' schaade en schande is dit voor Ro-
men! roofd,
't Vergramt en spoorloos Volk, van alle ontzag be-
Verwinnaar van den Raad, en Wrecker van hun Hoofd,
Werd door Cornelia geleid en aangedreeven,
Om wat hem voorquam voort te brengen om het lee-
ven.

Zy tart den stoutsten Held, in 't sryden opgevoed.
Elk staat verwondert van haar' weergaloozen moed,
En zegt: deez' Romeinin verdient met lauwerblaaden
Gekroont te worden, om haar ed'le en dapp're daaden.
Uw Vader, gantsch door een' barbaarschen troep om-
ringt,

Die, uitgelaaten, hem van allen kant bespringt,
Ziet zyne dood te moet, doch toont zich onverslaagen,
Van meening blyvende om het uitterste te waagen.
In deezen staat valt hy wanhoopende op hen aan,
En wil de zege den Verwinnaar duur doen staan.
Doch Gracchus midd'lerwyl komt schigtig aangetoo-
gen,

En spreekt hen toe: *Houd stand, Romeinen, staakt uw
poogen.*

*Ik eisch het Hoofd van een' Aards-dwingland van 't Ge-
meen;*

De eer van dat Heldenstuk behoort aan my alleen.

Laat

Laat my begaan; 'k wil my zelf wreeken op dien smoden.
Men maakt hem aanstonds plaats, gehoorzaamt zyn' geboden.

Hy rukt ten eersten voort, met uitgetoogen dolk,
Naar 't voorwerp zyner wraak; terwyl een drang van Volk,

Het welk hem navolgt, my belet de rest te aanschouwen,

En noch de gunst benyd, na zo veel Ziels-benouwen
En droeve rampen, dat ik meede 't leeven derf,
Uw's Vaders oogen luike, en aan zyn' zyde sterf.
Doch 'k haat het daglicht, en begeer hem na te streeven,
Om u van myne trouw het laatste blyk te geeven.

L I C I N I A.

Wel, wreede Goden, is uw' wraaklust eens gekoelt?
Hebbe ik al leeds genoeg van uwe magt gevoelt?
Deez' dag, zo droevig als noch ooit myne oogen zaa-

gen,
Baart myn' benaauwde Ziel de onlyd'lykste aller plaagen.

Myn Vader leeft niet meer, en eene ontmenschte hand
Heeft my benoomen zulk een overdierbaar pand....
Maar Gracchus echter moest zyn' toorn en gramschap stillen.

Heeft hy de zoetheid my dan nog ontrooven willen
Van te gelooven dat hy valsch'lyk wierd betigt,
En gantsch onschuldig was aan 't quaad, hem opgedigt.
Gerechte Hemel! straf, ai straf toch dien Verrader.
'k Roepe u om bystand aan: Wreek, wreek myn' lieven Vader.

Myn' traanen en zyn bloed verzoeken u om wraak,
En pleiten om het zeerst' voor die rechtvaarde zaak.
Barst uit, 't is tyd, barst uit, wil my uw hulp bewyzen.
Kunt gy dit aanzien, en voor 't gruwelstuk niet yzen?
Zend uwen Donder neer, en dood dien Moordenaar.
Maar, waarom aan de Godn die zorg bevoelen, daar

72 DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS.

Zulks my het meest betaamt? Kom, laat ons onbezwe-
ken,

O Maximus, de Liefde en 't bloed te zamen wreeken,
En baanen we ons een' weg naar 't hart van dien Tyran.

Daar is geen straf, die al zyn' schuld ophaalen kan.

Maar wil my 't Godendom niet in myn' wraak vernoe-
gen,

Laat hem by d'eersten moord dan eenen tweeden voe-
gen:

Dat hy al 't Huisgezin verdelge, schelms en snood,

En op des Vaders Lyk de Dochter ook doorstoot'....

Maar welk een Voorwerp, Godn! vertoont zich voor
myn oog en!

Kan 't mooglyk zyn, of heeft my myn gezicht bedroo-
gen?

V Y F D E T O O N E E L.

OPIMIUS, LICINIA, MAXIMUS, SABINA.

OPIMIUS.
Myn' waarde Dochter, droog uw' traanen, zyt vre-
heugd:

Door myne wederkomst verkeert uw druk in vreugd.

MAXIMUS.

Gerechte Goden!

LICINIA.

Ach! myn Vader! kan het weezen!

Gy leeft noch! Hemel! nu is myne pyn geneezen.

Gun dat ik u omhelz'. Wie van het Godendom

Is my zo gunstig, en schenkt u my wederom?

'k Ben zonder reden niet tot deezen rouw gekoomen;

Ik hadde uw' dood alreeds van Maximus vernoomen.

Welk een' verwond'ring heeft myn' zinnen aangedaan!

Hoe zyt gy Gracchus woede en razernye ontgaan?

OPI-

O P I M I U S.

Myn' Dochter, buiten hem, waare ik niet meer in't leeven:

Gy moct die waarde hand alleen daar d'eer van geeven.

L I C I N I A.

O Hemel!

O P I M I U S.

Luiſter naar zyne Edelmoedigheid.

Hy nadert my, terwyl myn' Vrienden, gantsch verſpreid,
Te rugge deinzen, en verſchrikken voor zyn' woede.

Ik wagt hem echter af, en heffe in euv'len moede

Myn hand op, om hem zelf te moorden met myn ſtaal.

Laat af; roept hy my toe, met eene heuffche Taal,

Schort uwe ſlagen op, en wil uw' drift betoomen.

Vergiet een bloed niet, dat voor uw' behoud wil ſtroomen.

Zo ſpreekt hy; en daar op zich ſtellende in myn' plaats

Keert hy de aanvallen af des woedenden Soldaats,

En ſtrekt myn Lyf ten ſchild, tot berging van myn leeven.

In't kort, myn' Dochter, 'k moet my eind'lyk overgee-

Die weergalooze Held behaalt, hoe fel gehaat, (ven.

De zege op myn gemoed, zo wel als op den Raad.

Gy hoeft om my voortaan die Trouw niet meer te ſtaaken;

Neen, uwe Ziel kan in geene eed'ler vlamme ooit blaaken.

Ik ſtem den wensch van dien volmaakten Minnaar toe,
En wagt hem hier, op dat ik hem zulks weeten doe.

Gy zult uw' Trouwtoorts haast zien voor't Altaar ontſteeken.

S A B I N A.

Myn Heer, Cornelia verſchynt om u te ſpreken.

ZESDE TOONEEL.

CORNELIA, OPIMIUS, LICINIA, MAXIMUS,
SABINA, FULVIA.

Wel nu, Cornelius, zyt gy in 't eind voldaan?
Of haat gy mynen Zoon, na zulk een groots bestaan?

OPIMIUS.

Hoe! ik hem haaten? kunt gy zulks van my noch denken?
Dat zoude een' misdaad zyn, die al myn' roem zou kren-

ken.

'k Heb dien doorluchten Zoon te laat gekent, Mevrouw,
En 'k roep de Goden tot getuigen, dat zyn' Trouw
Met myne Dochter...

CORNELIA.

Zagt, hou stil, en staak die reeden.

Gy lastert, gy onteert de Goden door uwe Eeden,
Indien gy zweert op eene ondoenlyke zaak.

Gy spreekt van Liefde en Trouw, spreek my veel eer van
wraak.

U heugt den moord noch, aan myn' eersten Zoon be-
dreeven;

Bevreedig zyne Schim, en doe zyn' Moorders sneeven.

't Volk heeft tot heden toe in slaverny getreurt,

'k Heb hen daar uit gered; nu is het uwe beurt;

Voleindig nu myn werk. Zo gy de dood wilt wreken

Van myn' Tiberius, kunt gy my verder spreken.

OPIMIUS.

Denk aan dat ongeluk niet meer.

CORNELIA.

Ik daar niet meer

Aan denken? welk een hoon! neen, Burgermeester, leer

My beter kennen, en van and'ren onderscheiden:

'k Zou Gracchus, zo hy 't deed, voort zyne straf bereiden.

Ten

Ten zy 'er bloed stroom', weg met Vreede, weg met
Trouw.

O P I M I U S.

Die zo beroemde Zoon, wel uwer waard, Mevrouw,
Zal, hoop ik, tot behoud en welzyn van gantsch Romén,
Uw' gramschap stillen, en uw' heete drijf betoomen.

C O R N E L I A.

Die Zoon, reeds door de Min van zynen plicht ontwaard,
Doet my zeer twyff'len of hy wel is myner waard.

De Ondankb're stelt uw Kind veel hooger dan zyn'
Moeder,

Niet meer gedenkende aan zyn' Vrienden, nog zyn' Broe-
Hy heeft u van de dood gered, door slood verraad; (der.

Ik wil hem vraagen naar de reën van zulk een' daad,
En wagt hem hier: want door zyn' laffe drijf gedreeven,
Zal hy voorzeker zich wel haast naar 't Hof begeeven,
Om voor zyn' Minnaares te toonen zyn ontzag.

Hy zal bevinden... maar waar of hy toeven mag?
Ver van zyn' Moeder, ver van u, wat mag hem deeren,
En wederhouden om niet aanstonds weer te keeren?

Ik voele in myn gemoed een' groote ontfeltenis.
O Goôn! wat of dit voor een droevig voorfpoek is?
Een onbekende schrik komt my op 't felst' bestryden.

Hy heeft u durven voor 't gevaar des doods bevryden,
En 't Volk, dit merkende, is geheel verschríkt daar van.
Die een Tieran beschermt is zelf een half Tieran.

Helaas! ik vrees dat hem dit bitter op zal breeken:
Ligt dat de Hemel my, myn 's ondanks, noch zal wree-
ken,

En straffen hem voor 't quaad, door zyne hand begaan,
Wyl hy der Goden magt om u dorst wederstaan.

O P I M I U S.

Stel u geruft, Mevrouw, en wil voortaan vergeeten...
Ik hoor gerugt. Gy zult zyn toestand daad'lyk weeten.
Maar welk een naar vertoog! o Hemel!

ZEVENDE EN LAATSTE TOONEEL.

CORNELIA, GRACCHUS, *door PHILOCRATES en iemand van het Gevolg ondersteunt,*
 OPIMIUS, LICINIA, MAXIMUS,
 SABINA, FULVIA, *Gevolg.*

CORNELIA.

Groote Godd!

Wat zien myne oogen? ach! het is myn waarde Zoon.

LICINIA.

Sabina, ik bezwyk.

CORNELIA.

Myn Zoon! moet ik u derven?

Maar welk een' snoode hand, helaas! heeft u doen sterven?

GRACCHUS.

Het is myne eigen. 'k Heb dien wreeden Vadermoord
 Voor't Volk gelaaten, en my zelf het hart doorboord,
 De Ontmenschten wilden met geweld myn bloed doen
 stroomen;

Myn arm heeft hen in die barbaarschheid voorgekoomen.

Tegen Opimius.

Ik sterf, myn Heer, om dat ik hebbe uw lyf gered.

Het woedend Volk, op't felst' door Drusus aangezet,

Verbeelde zich, dat ik had hunne Zy begeeven,

Te meer, zo ras ik deed myn' Medeminnaar sneeven.

'k Heb my gewrooken op dien Trotsen, en zyn bloed

Heeft reeds de snoodeheid van zyne euveldaan geboet.

Doch de Romeinen, door zyn' dood noch meer ontstee-
 ken

In toorn, verbonden zich om zynen val te wreeken:

'k Heb my geoffert aan hunn' ongerechten eisch.

De Gaulen hebben my een' doortogt naar't Paleis

Verleent, om dus myn rif voor wreeder lot te onttrek-
 ken. 't Is

Is my bekend hoe ver hunn' drift zich uit zou strekken.
 O Goôn! vergeeft het Volk hun trouweloos bestaan:
 'k Bemin de Ondankb'ren noch, hoe zeer ik ben verraân.
 Zy zyn genoeg gestraft.

Tegen Cornelia.

Vaar wel, myn' lieve Moeder,
 Ik gaa vernoegt van hier, en zal voortaan myn' Broeder
 Gezelschap houden in des afgronds duist'ren Nacht.

Tegen Licinia.

En gy, Mevrouw, naar wier bezit ik heb getragt;
 De Godspraak is vervult. Gy ziet het bloed, daar Romen
 Zo dier aan is verplicht, thans voor uwe oogen stroomen.
 En wyl uw Vader is door my in't Licht gespaart,
 Moet u de hand, die't heeft gestort, zyn lief en waard.
 'k Verdiende de eer niet u als myne Bruid te groeten;
 Doch 'k sterf voor u, en dat geluk kan't al verzoeten.
 Vaar wel, vaar eeuwig wel, volmaakte Romeinin...
 Helaas! die laatste zucht betuigt u noch myn' min.

LICINIA.

Hy sterft. o bitt're smart!

OPIMIUS.

O droefheid, zonder gaade!

CORNELIA.

O waarde Zoon! o Rome! o onherstelb're schaade.

Einde van het Vyfde en laatste Bedryf.

C O P Y E
V A N D E
P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland en Westvrieland doen te weten : also
Ons te kennen is gegeven by de tegenwoordige Regenten van
het Wees- en- Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam , en
in die qualiteyten te samen Eygenaars, mitsgaders Regenten van
den Schouburg aldaar, dat zy Supplianten eenige Jaaren hadden
gejouiffeert van 't Oôtrooy of Privilegie by hen van Ons op den 23.
May 1714, geobtimeert, waarby wy aan hun Supplianten goedgunstelyk
hadden geaccordeert, en geostroyeert, om , gedurende den
tyd van vyftien doen eerst agter een volgende Jaaren, de Werken ,
die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot
tyd nog verder in het licht gebragt , en ten Toneele gevoert zouden
mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uytgeeven
ende verkoopen, en bevonden dat de Jaaren, by 't voorsz. Oôtrooy
of Privilegie genoemt, op den 22. May 1729, stond te expireeren ;
ende dewyle zy Supplianten ten meesten dienste van den Schouburg,
waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere mede moeten
worden gesustenteert , de voorengemelte Werken, zoo van Treurspellen,
Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten
Toneele gevoert zyn, of in toekomende gedrukt , en ten Toneele
gevoert zouden mogen werden, geernealleen, gelyk voorheen, zouden
blyven drukken, uytgeeven en verkopen , ten eynde dezelve
Werken door het nadrukken van andere haar Luyster, soo in taal,
als in spelkonst, niet mogten komen te verliezen, en dewylen sulx
haar Supplianten na de expiratie van 't bovengemelte Oôtrooy, niets
gepermitteert was, zoo keerden zy Supplianten haar tot Ons onderdauniglyk
verzoekende, dat Wy aan hun Supplianten in kwaliteyten voorsz. geliefden te
verleenen, prolongatie van het voorsz. Oôtrooy of Privilegie, om de voorsz.
Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, reets
gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het ligt te brengen,
en ten Toneele te voeren, den tyd van Vyftien eerstkomende, en agter
een volgende Jaeren, alleen te mogen drukken, en Verkopen, of te doen
drukken, en verkopen, met verbod aan alle andere op seekere hooge Peene
by Ons daar tegens te Statueeren, SOO IS 't , dat Wy, de Saeke, ende 't
voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende geneegen weezende ter
bede van de Supplianten nyt Onze rege wetenschap, Souveraine Magt
ende Authorityt, de selve Supplianten Geconsenteert, Geac-

toordeert, en Geöctroyeert hebben, Confenteeren, Accordeeren, en Oöctroyeeren haar by deezen, dat Zy, geduurende den tyd van Vyftien eerft Agtereenvolgende Jaeren, de Werken, die ten dienften van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in her ligt gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden in dier voegen, als zulx by de Supplianten is verzogt, en hier vooren uytgedrukt staat, binnen den voorfz. Onzen Landen alleen zullen mogen Drukken, doen Drucken, uytgeven ende verkopen, verbiedende daeromme allen ende eenen ygelyken dezelve Werken, in't geheel, ofte ten deele te Drucken, naar te Drucken, te doen Naardrukken, te Verhandelen, ofte Verkopen, ofte elders Naarge-drukt binnen den felven Onzen Landen te brengen, uyt te geven, ofte te Verhandelen en Verkopen, op Verbeurte van alle de nage-drukte, ingebragte, verhandelde ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drieduysend guldens daar en boven te verbeuren, te Appliceeren een derde part voor den Officier, die de Calange doen zal, een derde part voor den Armen der plaatze daar het Casus voor vallen zal, ende het reftceerende derdepart voor de Supplianten, ende dit t'elkens zoo meenigmaal, als dezelve zullen werden agterhaalt, alles in dien verftande, dat Wy de Supplianten met dezen onzen Oöctroye alleen willende Gratificeeren, tot verhoedinge van hunne Schade door het Nadrukken van de voorfz. Werken, daar door in geenigen deele verftaan, den innehouden van dien te Autorifeeren, ofte te Advouëren, ende veel min dezelve onder onze protexie, ende befcherminge, enig meerder Credit, aanzien ofte reputatie te geeven, nemaal de Supplianten in cas. daar inne iets onbehoorlyks zoude influëren, alle het zelve tot haren Laften zullen gehouden weezen te Verantwoorden, tot dien eynde wel Exprefielyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Oöctroye voor dezelve Werken zullen willen ftellen, daar van geene geübbrevieerde ofte gecontraheerde mentie zullen mogen maken, nemaal gehouden wezen, het zelve Oöctroy in't geheel, en zonder eenige Omiffie daar voor te drucken, of te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar van de voorfz. werken, op Groot Papier, gebonden en welgeconditioneert te brengen in de Bibliotheek van onze Univerfiteyttot Leyden, binnen den tyd van zes weeken, na dat zy Supplianten de zelve Werken zullen hebben uyt te geeven, op een boete van zes hondert guldens, na expiratie der voorfz. zes weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve van de Nederduytze Armen van de plaats alwaar de Supplianten wonen; en Voorts op peene van met'er daad verfteeken te zyn van het effect van dezen Oöctroye. Dat ook de Supplianten, fchoon by het ingaan van dit Oöctroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorfz. Onfe Bibliotheek, by zoo verre zy geduurende den tyd van dit Oöctroy defelve Werken zouden willen herdrukken met eenige vermeerderingen of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van de gemelde Werken, Geconditioneert als vooren, te brengen in de voorfz. Bibliotheek, binnen defelve tyd, en op de boete en penaliteyt, als vooren. Ende ten eynde de Supplianten dezen Onzen Confente, ende Oöctroye mogen genieten, als naar behooren, Laften wy allen ende

enenegelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhouden van dezen doen, Laten, ende gedogen, Rustelyk, Vredelyk, ende Volkomentlyk genieten ende gebruyken. Cesferende alle belet ter Contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Groten zegele hier aan doen hangen op den zeventwintigste Mey, in 't Jaar onzes Heere ende Zaligmakers duysend zeventhondert agt-en-twintig.

J. G. V. Boetzelaar.

Onderstond ter Ordonnantie van de Staten, was getekent

WILLEM BUYS.

Lager stond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit O&roy, ter hand gestelt by Extract Authentieq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny, 1715, en 30. April, 1728, ten einde om zig daar na te reguleeren.

De REGENTEN van het WEES- en OUDE MANNENHUIS hebben in hunne voorsz. qualiteit, het Recht der bovenstaande Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen Druk, van DE DOOD VAN CAJUS GRACCHUS, *Treurspel*, vergund aan DAVID RUARUS.

In Amsteldam den 2. Januury, 1733.

